

Museoviraston kiinteistöt ja rakennukset

Työryhmän esitys kiinteistövarallisuuden hallinnan uudelleen järjestämisestä

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2013:3

Museoviraston kiinteistöt ja rakennukset

Työryhmän esitys kiinteistövarallisuuden hallinnan uudelleen järjestämisestä

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2013:3

Opetus- ja kulttuuriministeriö / Undervisnings- och kulturministeriet
Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto / *Kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avdelningen*
PL / PB 29
00023 Valtioneuvosto / Statsrådet
<http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut>

Taitto: Erja Kankala, opetus- ja kulttuuriministeriö

ISBN 978-952-263-206-7 (PDF)
ISSN-L 1799-0327
ISSN 1799-0335 (PDF)

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä/
Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2013:3

Kuvailulehti

Julkaisija
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Julkaisun päivämäärä
14.5.2013

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Museoviraston kulttuurihistoriallisesti merkittävän kiinteistövarallisuuden omistamista ja hallinnoimisen järjestämistä selvittävä työryhmä Puheenjohtaja Jukka Liedes, sihteerit Matleena Haapala (Museovirasto) ja Mitro Mero (Senaatti-kiinteistöt)	Julkaisun laji Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä	
	Toimeksiantaja Opetus- ja kulttuuriministeriö	
	Toimielimen asettamispvm 4.7.2012	Dnro 60/040/2012
Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen) Museoviraston kiinteistöt ja rakennukset; Työryhmän esitys kiinteistövarallisuuden hallinnan uudelleen järjestämisestä Museiverkets fastigheter och byggnader; Arbetsgruppens förslag till omorganisering av förvaltningen av fastighetsförmögenheten		
Julkaisun osat Muistio + liitteet		
Tiivistelmä Museovirasto on valtion kiinteistövarallisuuden haltijavirasto, jolla on hallussaan yhteensä 87 rakennettua tai rakentamatonta kiinteistövarallisuuskokonaisuutta. Kohteista 62 on valtion omistuksessa maapohjineen, kun taas 25 kohteessa valtio omistaa rakennuksia toisen maalla. Rakentamattomat kiinteistöt liittyvät muinaismuistolain rauhoittamiin kiinteisiin muinaisjäännekohteisiin, kuten esihistoriallisiin kalmistoihin, asuinpaikkoihin ja kalliomaalauksiin tai linnavuoriin ja linnanraunioihin. Rakennetut kohteet edustavat Suomen rakennusperintöä keskiaikaisista linnoista kartanoihin ja torppiin. Pääosa rakennuksista on suojeltu asetuksella valtion omistamien rakennusten suojelusta. Lisäksi Museoviraston hallussa on kansallismuseon kokoelmien keskusvarasto. Keskusvarastoa lukuun ottamatta Museoviraston hallussa oleva kiinteistövarallisuus ei käsitä tavanomaisia toimitiloja, vaan kulttuuri- ja nähtävyyshkohteita. Museoviraston kulttuurihistoriallisesti merkittävän kiinteistövarallisuuden omistamista ja hallinnoimisen järjestämistä selvittävän työryhmän toimikausi oli 13.8.2012–31.3.2013. Työryhmä määritteli kiinteistövarallisuudesta 49 kohdetta valtion strategiseksi kiinteistövarallisuudeksi ja 40 kohdetta ei-strategiseksi varallisuudeksi. Kahdessa kohteessa osa omistuskokonaisuudesta määriteltiin strategiseksi ja osa ei-strategiseksi. Valtion strateginen kiinteistövarallisuus on sellaista, jonka omistus on välttämätöntä pitää valtiolla. Ei-strateginen kiinteistövarallisuus voidaan luovuttaa muiden toimijoiden omistukseen luovuttamista koskevaa lainsäädäntöä noudattaen. Museoviraston kiinteistövarallisuudesta hankittiin myös kiinteistöarviointi. Realia Management Oy:n suorittaman arvioinnin mukaan varallisuuden yhteenlaskettu arvo on noin 100 milj. euroa. Valtion kiinteistöstrategian toteuttamiseksi työryhmä esittää, että Seurasaaressa ulkomuseota lukuun ottamatta Museoviraston kiinteistövarallisuuden hallinta keskitettäisiin valtion liikelaitoksille Metsähallitukselle ja Senaatti-kiinteistöille 1.1.2014 alkaen. Metsähallitukselle siirrettäisiin kaikki muinaisjäännekohteet sekä eräitä rakennusperintökohteita siirrettävän omaisuuden arvon ollessa yhteensä noin 2,5 milj. euroa. Pääosa rakennetusta kiinteistövarallisuudesta, arvoltaan yhteensä noin 96 milj. euroa, siirrettäisiin Senaatti-kiinteistöjen hallintaan. Hallinnansiirtojen jälkeen Museovirasto toimisi edelleen muinaismuisto- ja rakennussuojelulainsäädännön mukaisena asiantuntija- ja valvontaviranomaisena. Lisäksi Museovirasto toimisi vuokralaisena Senaatti-kiinteistöjen hallintaan siirrettävissä strategisissa kohteissa vastaten kohteiden yleisöpalvelutoiminnoista. Museovirastolla olisi sopimusperusteisesti oikeus osallistua kohteiden hoitoon voidakseen ylläpitää ja kehittää rakennusperinnön asiantuntijaviranomaistehtävässä tarvittavaa erityisosaamistaan. Metsähallitus rahoittaisi hallintaansa siirrettävän kiinteistövarallisuuden hoidon budjettivaroin, jota varten se tarvitsisi noin 1,2 milj. euron lisärahoituksen sekä lisärahoitusta erityisesti rauniokohteiden kunnostukseen. Senaatti-kiinteistöt perisi Museovirastolta kokonaisvuokria, joista seuraavat Museoviraston vuokramenot olisivat noin 14 milj. euroa. Vuokramenojen osuus Museoviraston kokonaismenoista nousisi noin 54 %:iin, josta syystä vuokramäärärahat ehdotetaan myönnettäväksi täysimääräisesti erilliselle momentille. Kiinteistövarallisuuteen kohdistuneiden investointien tultua rahoitetuiksi osittain ulkopuolisella rahoituksella ja lisäbudjeteista säästöä Museoviraston nykyisiin kiinteisiin kiinteistönhoitomenoihin verrattuna kertyisi noin 1,6 milj. euroa. Vuokramenoilla katettaisiin kaikki Senaatti-kiinteistöille siirrettäviin kohteisiin sisältyvät tulevat korjaustarpeet (arviolta 77,6 milj. euroa 15 vuoden aikana) ja turvattaisiin kansallisomaisuuden säilyminen hyväkuntoisena ilman valtion budjetissa myönnettäviä erillisiä määrärahoja. Esityksen toteuduttua tulisi tarkistaa Museoviraston asema kiinteistönhaltijavirastona, josta on säädetty asetuksessa Museovirastosta ja asetuksessa valtion kiinteistövarallisuuden hankinnasta, hallinnasta ja hoitamisesta. Lisäksi Metsähallitusta koskevan lainsäädännön vireillä olevassa uudistamisessa huomioitaisiin mahdolliset muutokset Metsähallituksen tehtäviin.		
Avainsanat Museovirasto, kiinteistövarallisuus, Metsähallitus, Senaatti-kiinteistöt, rakennusperintö, muinaisjäännekohteet, kiinteistöstrategia		
Muut tiedot		
Sarjan nimi ja numero Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2013:3		ISSN 1799-0335 (PDF) -L 1799-0327
		ISBN 978-952-263-206-7 (PDF)
Kokonaissivumäärä	Kieli suomi	Hinta -
Jakaja -		Luottamuksellisuus julkinen
		Kustantaja Opetus- ja kulttuuriministeriö

Presentationsblad

Utgivare
Undervisnings- och kulturministeriet

Utgivningsdatum
14.5.2013

Författare (uppgifter om organets namn, ordförande, sekreterare) Arbetsgruppen för utredning av ägandet och organiserandet av förvaltningen av Museiverkets kulturhistoriskt betydelsefulla fastighetsförmögenhet Ordförande Jukka Liedes, sekreterare Matleena Haapala (Museiverket) och Mitro Mero (Senatfastigheter)	Typ av publication Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar	
	Uppdragsgivare Undervisnings- och kulturministeriet	
	Datum för tillsättande av 4.7.2012	Dnro 60/040/2012
Publikation (även den finska titeln) Museiverkets fastigheter och byggnader; Arbetsgruppens förslag till omorganisering av förvaltningen av fastighetsförmögenheten Museoviraston kiinteistö ja rakennukset; Työryhmän esitys kiinteistövarallisuuden hallinnan uudelleen järjestämisestä		
Publikationens delar Promemorior samt bilagor		
Sammandrag <p>Museiverket är ett ämbetsverk som besitter statens fastighetsförmögenhet och förfogar över 87 byggda eller obbyggda fastighetsförmögenhetshelheter. Av objekten ägs 62 jämte markerna av staten, medan 25 objekt är sådana där staten äger byggnaderna som står på en annan parts mark. De obbyggda fastigheterna handlar om fasta fornlämningar som fredats enligt lagen om fornminnen, såsom förhistoriska gravfält, boplatser och grottmålningar eller fornborgar och borgruiner. De byggda objekten representerar Finlands byggnadsarv från medeltida borgar till herrgårdar och torp. Majoriteten av byggnaderna är skyddade enligt förordningen om skydd för staten tillhöriga byggnader. Därtill förfogar Museiverket över centrallagret för nationalmuseets samlingar. Med undantag för centrallagret omfattar fastighetsförmögenheten som Museiverket besitter inte sedvanliga lokaler, utan kultur- och sevärdhetsobjekt.</p> <p>Arbetsgruppen som utredde ägandet och organiserandet av förvaltningen av Museiverkets kulturhistoriskt betydelsefulla fastighetsförmögenhet hade en mandatperiod som sträckte sig från 13.8.2012 till 31.3.2013. Av fastighetsförmögenheten klassade arbetsgruppen 49 objekt som statens strategiska fastighetsförmögenhet och 40 objekt som icke-strategisk förmögenhet. I fråga om två objekt klassades en del av ägandehelheten som strategisk och en annan del som icke-strategisk. Statens strategiska fastighetsförmögenhet är sådan som det är nödvändigt att staten fortsättningsvis äger. Den icke-strategiska fastighetsförmögenheten kan överlämnas till andra aktörers ägo med beaktande av lagstiftningen om överlämnande. För Museiverkets fastighetsförmögenhet gjordes även en fastighetsvärdering. Enligt värderingen som gjordes av Realia Management Oy uppgår förmögenhetens totala värde till ca 100 milj. euro.</p> <p>För att genomföra statens fastighetsstrategi föreslår arbetsgruppen att förvaltningen av Museiverkets fastighetsförmögenhet, med undantag för Fölisöns friluftsmuseum, koncentreras till de statliga affärsverken Forststyrelsen och Senatfastigheter från 1.1.2014. Enligt förslaget skulle alla fornlämningsobjekt samt vissa byggnadsarvsobjekt överföras till Forststyrelsen. Värdet på förmögenheten som överförs är ca 2,5 milj. euro. Största delen av den byggda fastighetsförmögenheten, med ett värde på totalt ca 96 milj. euro, skulle flyttas till Senatfastigheter. Efter överföringen av förvaltningen skulle Museiverket fortfarande fungera som sakkunnig- och tillsynsmyndighet i enlighet med lagstiftningen om fornlämningar och byggnadsskydd. Därtill skulle Museiverket vara hyresgäst vid de strategiska objekt som överförs till Senatfastigheters förvaltning och där ansvara för servicen till allmänheten. Museiverket skulle på basis av avtal ha rätt att delta i underhållet av objekten för att kunna upprätthålla och utveckla den specialkompetens som behövs i uppgiften som sakkunnigmyndighet i fråga om byggnadsarvet.</p> <p>Forststyrelsen skulle finansiera underhållet av fastighetsförmögenheten som överförs till den med budgetmedel och skulle för detta ändamål behöva tilläggsfinansiering på ca 1,2 milj. euro samt extra finansiering i synnerhet för upprustning av ruiner. Senatfastigheter skulle uppbära helhetshyra av Museiverket och detta skulle medföra hyresutgifter på ca 14 milj. euro för Museiverket. Hyresutgifternas andel av Museiverkets totala utgifter skulle stiga till ca 54 % och av denna anledning föreslås att hyresanslagen beviljas till fullt belopp på ett separat moment. När investeringarna som riktas till fastighetsförmögenheten delvis finansieras med utomstående finansiering och extra budgetmedel skulle Museiverket spara ca 1,6 milj. euro i de fasta utgifterna för fastighetsunderhåll jämfört med den nuvarande nivån. De kommande renoveringsbehoven i fråga om objekten som överförs till Senatfastigheter (uppskattningsvis 77,6 milj. euro under 15 års tid) skulle täckas med hyresintäkter och på detta sätt skulle man säkerställa att nationalegendomen hålls i gott skick utan att bevilja separata anslag i statsbudgeten.</p> <p>Om förslaget genomförs bör man granska Museiverkets ställning som ämbetsverk som besitter fastigheter, om vilken det bestäms i förordningen om Museiverket och förordningen om förvärv, besittning och skötsel av statlig fastighetsförmögenhet. Därtill ska eventuella ändringar i Forststyrelsens uppgifter beaktas i den aktuella reformen av lagstiftningen om Forststyrelsen.</p>		
Nyckelord Museiverket, fastighetsförmögenhet, Forststyrelsen, Senatfastigheter, byggnadsarv, fornlämningar, fastighetsstrategi		
Övriga uppgifter		
Seriens namn och nummer Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2013:3		ISSN 1799-0335 (PDF) -L 1799-0327
		ISBN 978-952-263-206-7 (Online)
Sidoantal	Språk finska	Pris -
		Sekretessgrad offentlig
Distribution -		Förlag Undervisnings- och kulturministeriet

Sisältö

1	Johdanto	8
2	Työryhmän toimeksianto	9
3	Valtion kiinteistöstrategiset linjaukset	11
3.1	Valtioneuvoston periaatepäätös valtion kiinteistöstrategiasta	11
3.2	Valtion kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kiinteistövarallisuuden omistuksen ja hallinnoinnin järjestämistä selvittäneen työryhmän esitykset	12
3.3	Museoviraston kiinteistöstrategia	13
4	Museovirasto kiinteistö-varallisuuden haltijana	14
4.1	Museoviraston lakisääteiset tehtävät	14
4.2	Museoviraston kiinteistövarallisuuden kuvaus	16
4.3	Kiinteistövarallisuuden hoidon ja yleisöpalvelujen organisaatio sekä taloudelliset voimavarat Museovirastossa	17
5	Työryhmän tuottamat selvitykset	20
5.1	Museoviraston kiinteistövarallisuuden luokittelu hallinnan ja hoidon edellyttämiin strategiaan luokkiin	20
5.2	Museoviraston kiinteistövarallisuuden arviointi	21
5.3	Museoviraston muinaisjäännöskohteiden riittävän hoidon ja ylläpidon arvio	22
6	Työryhmän esitys kiinteistövarallisuuden siirtämisestä	23
6.1	Esityksen lähtökohdat	23
6.2	Kiinteistövarallisuuden hallinnansiirtojen toteuttamistapa ja edellytykset	24
6.3	Museovirastolle jäävä kiinteistövarallisuus	25
6.4	Metsähallitukselle siirrettävä kiinteistövarallisuus	26
6.5	Senaatti-kiinteistöille siirrettävä kiinteistövarallisuus	27
6.6	Valtion ei-strateginen kiinteistövarallisuus	28
7	Esityksen taloudelliset ja säädösvaikutukset	29
7.1	Museovirastolle kiinteistövarallisuuden luovutuksesta ja vuokraamisesta aiheutuvat taloudelliset vaikutukset	29
7.2	Metsähallitukselle kiinteistövarallisuuden vastaanottamisesta aiheutuvat taloudelliset vaikutukset	34
7.3	Senaatti-kiinteistöille kiinteistövarallisuuden vastaanottamisesta aiheutuvat taloudelliset vaikutukset	34
7.4	Hallinnansiirroista aiheutuvat kertaluonteiset kulut osapuolille	35
7.5	Esityksen vaikutus lakiin ja valtioneuvoston asetukseen Museovirastosta	35
7.6	Esityksen vaikutus lakiin Metsähallituksesta	36
7.7	Esityksen vaikutus lakiin ja valtioneuvoston asetukseen Senaatti-kiinteistöistä	36

Liitteet	37
Liite 1. Luettelo Museoviraston kiinteistöomaisuudesta	37
Liite 2. Kiinteistöjen jako strategisiin ja ei-strategisiin kohteisiin	38
Liite 3. Museoviraston muinaisjäännökset ja valtion strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden hoito- ja palveluluokitus	39
Liite 4. Metsähallituksen ja Museoviraston välinen puitesopimus yhteistyöstä 1.10.2003	43
Liite 5. Sopimusluonnos Senaatti-kiinteistöjen ja Museoviraston yhteistyöstä	47
Liite 6. Metsähallitukselle siirrettävät kiinteistökohteet	51
Liite 7. Senaatti-kiinteistöille siirrettävät kiinteistökohteet; jaottelu pitkäaikaisilla sopimuksilla vuokrattaviin kohteisiin ja muihin kohteisiin	53
Liite 8. Eriävä mielipide Museoviraston kulttuurihistoriallisesti merkittävän kiinteistövarallisuuden omistamista ja hallinnoimisen järjestämistä selvittävän työryhmän muistioon	54

1 Johdanto

Valtion kiinteistöstrategisten linjausten mukaan strateginen kiinteistövarallisuus on sel-laista, joka on valtion tehtävien kannalta tai omaisuuden luonteen johdosta välttämätöntä säilyttää valtion omistuksessa. Muu valtion kiinteistövarallisuus on ei-strategista. Valtion tehtävien vuoksi strategiseksi omistuksiksi katsotaan sellaiset kohteet, joiden omistuksesta luopuminen voisi vaarantaa valtiovallan ydintehtävien häiriöttömän hoitamisen. Omaisuuden luonteen perusteella valtion on välttämätöntä pitää omistuksessaan kiinteistöva-rallisuutta kansallisten kulttuurihistoriallisten arvojen tai luonnonsuojelullisten arvojen säilymisen varmistamiseksi.

Valtion kiinteistövarallisuudesta merkittävä osa on liikelaitoksina toimivien Senaatti-kiinteistöjen ja Metsähallituksen hallinnassa. Omistajahallinnan yhtenäisyyden tuottamien etujen vuoksi kiinteistövarallisuutta tulee edelleen keskittää em. liikelaitoksille. Keskittä-misessä tulee aina ottaa huomioon valtion kokonaisedun toteutuminen.

Museoviraston kulttuurihistoriallisesti merkittävän kiinteistövarallisuuden omistamista ja hallinnoimisen järjestämistä selvittävä työryhmä on tehnyt esityksensä tarkoituksena toteuttaa edellä kuvattuja valtion kiinteistöstrategisia linjauksia sekä edistää kulttuuriperin-nön säilymistä ja saavutettavuutta nykyisille ja tuleville sukupolville.

Museovirastolla on hallussaan kulttuurihistoriallista kiinteistövarallisuutta, josta huomattava osa on omaisuuden luonteen kannalta strategista valtion varallisuutta ja jota käsitellään viraston taseessa kansallisomaisuutena. Museoviraston kiinteistövarallisuus on poikkeuksellista, koska se ei käsitä tavanomaisia toimitiloja, vaan pääasiassa erilaisia museo- ja nähtävyysskäyttöön soveltuvia linnoja, kartanoita, rakennusmuistomerkkejä ja muinaisjäänneksiä. Kiinteistövarallisuus toimii myös Museoviraston restaurointi- ja kon-servointilaboratoriona.

Museoviraston kiinteistövarallisuutta Senaatti-kiinteistöjen ja Metsähallituksen omista-jahallintaan keskitettäessä erityistä huomiota tulee kiinnittää valtion kokonaisedun toteu-tumiseen paitsi taloudellisen edun kannalta myös kulttuuriperinnön vaalimisen kannalta. Kuten muutakin valtion kulttuurihistoriallista kiinteistövarallisuutta, hoidettaisiin myös näitä kohteita Museoviraston asiantuntemuksen avulla. Tämän lisäksi Museoviraston hal-linnasta siirrettävällä kiinteistövarallisuudella tulisi olla myös hallinnan siirtymisen jälkeen keskeinen asema Museoviraston lakisääteisissä tehtävissään tarvitseman asiantuntemuksen ylläpitämisessä ja kehittämisessä.

Museoviraston strateginen kiinteistövarallisuus ei ole valtion omistuksessa vain oman huomattavan kansallisen kulttuurihistoriallisen merkityksensä vuoksi, vaan strategisen kiinteistövarallisuuden hoito ja ylläpito edistävät välillisesti myös koko maan rakennuspe-rinnön ja muinaisjäännehoitoa.

2 Työryhmän toimeksianto

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti 4.7.2012 Museoviraston kulttuurihistoriallisesti merkittävän kiinteistövarallisuuden omistamista ja hallinnoimisen järjestämistä selvittävän työryhmän. Työryhmän toimikausi oli 13.8.2012–31.3.2013.

Työryhmän tavoitteena oli tehdä ehdotus Museoviraston kiinteistövarallisuuden hoidon ja hallinnoinnin järjestämisestä siten, että kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen voidaan turvata ja omaisuutta hoidetaan mahdollisimman tehokkaasti, tuottavasti ja valtion kokonaisuus varmistaen. Kohteiden yleisölle avoin luonne ja saavutettavuus tuli huomioida. Museoviraston tuli lisäksi arvioida, mikä osa omaisuudesta on luonteeltaan strategisesti valtion omistuksessa pidettävää ja mistä osasta omaisuutta voidaan tarvittaessa luopua ja turvata sen kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen kestävästi muilla tavoin.

Työryhmän työn lähtökohtana tuli olla valtion yleiset kiinteistöstrategiset linjaukset sekä valtion kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kiinteistövarallisuuden omistamisen ja hallinnoinnin järjestämistä selvittäneen työryhmän ehdotukset.

Työryhmän tehtävä oli

- 1 luokitella Museoviraston asiantuntemuksella sen hallinnoima kulttuurihistoriallisesti arvokas omaisuus hallinnan ja hoidon edellyttämiin strategisiin luokkiin;
- 2 tehdä ehdotus, jonka perusteella Museoviraston hallinnassa olevaa kiinteistöomaisuutta siirretään Senaatti-kiinteistöjen tai Metsähallituksen hallintaan tai luovutetaan muiden toimijoiden omistukseen;
- 3 tehdä esitys opetus- ja kulttuuriministeriölle Museoviraston strategisen luokituksen mukaisesti kaikkien sen jatkossa hallinnoimien, tarvitsemien ja vuokraamien kiinteistöjen riittäväntasoisien hoidon ja ylläpidon mukaisesta kokonaisuudesta ja sen kehityksestä sekä vuokranmaksuun ja vuokran jatkuviin indeksikorotuksiin tarvittavista resursseista.

Työryhmän puheenjohtajaksi opetus- ja kulttuuriministeriö nimesi johtaja Jukka Liedeksen opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Työryhmän jäseniksi nimettiin kulttuuriasiainneuvos Päivi Salonen ja rakennusneuvos Liisa Munsterhjelm opetus- ja kulttuuriministeriöstä, erityisasiantuntija Tuija Mikkonen ympäristöministeriöstä, pääjohtaja Juhani Kostet, osastonjohtaja Ilari Kurri ja yli-intendentti Anita Hyvärinen Museovirastosta, johtaja Olavi Hiekka ja johtaja Juha Lemström Senaatti-kiinteistöistä sekä erikoissuunnittelija Anu Vauramo Metsähallituksesta. Työryhmän pysyvinä asiantuntijoina ovat toimineet neuvotteleva virkamies Ilkka Koponen valtiovarainministeriöstä, ylitarkastaja Timo Oravainen opetus- ja kulttuuriministeriöstä ja palvelupäällikkö Pekka Perttilä Metsähallituksesta. Lisäksi neuvotteleva virkamies Kati Jussila valtiovarainministeriöstä on osallistunut kokouksiin

asiantuntijana. Työryhmän sihteereinä ovat toimineet DI Mitro Mero Senaatti-kiinteistöistä ja lakimies Matleena Haapala Museovirastosta.

Työryhmä kokoontui toimikautensa aikana 10 kertaa. Työryhmä asetti lisäksi keskuudesta kaksi alatyöryhmää.

Kiinteistöomaisuuden arvo selvitettiin ulkopuolisen asiantuntijan toimesta. Arviotyön suoritti Realia Management Oy Senaatti-kiinteistöjen tilauksesta.

Työryhmä sai työnsä valmiiksi 17.4.2013 mennessä. Työryhmä luovuttaa kunnioittaen esityksensä opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Helsingissä, 14.5.2013

Jukka Liedes

Olavi Hiekka

Anita Hyvärinen

Juhani Kostet

Ilari Kurri

Juha Lemström

Tuija Mikkonen

Liisa Munsterhjelm

Päivi Salonen

Anu Vauramo

3 Valtion kiinteistöstrategiset linjaukset

3.1 Valtioneuvoston periaatepäättös valtion kiinteistöstrategiasta

Valtion uusitut kiinteistöstrategiset linjaukset vahvistettiin 21.10.2010 tehdyllä valtioneuvoston periaatepäätöksellä (VM/2404/00.00.02/2010) ja ne tulee ottaa huomioon kaikissa valtion omistuksessa tai määräysvallassa olevaa kiinteistövarallisuutta koskevissa ratkaisuissa. Kiinteistöstrategian tavoitteena on yhdenmukaistaa valtion kiinteistövarallisuuden käytön ohjaus ja vahvistaa valtion omistajapolitiikkaa. Valtion omaisuuden omistamisen ja hallinnan yleinen ohjaus kuuluu valtiovarainministeriölle. Ministeriöiden tulee ottaa periaatepäätöksen linjaukset huomioon hallinnonalansa tulosohtauksessa.

- Valtion kiinteistövarallisuuden omistus- ja omistajahallintajärjestelyissä tulee aina ottaa huomioon valtion kokonaisedun toteutuminen. Taloudellisten vaikutusten lisäksi kokonaisedulla tarkoitetaan myös sosiaalisia, ympäristöllisiä ja kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyviä seikkoja.
- Valtion strategista kiinteistövarallisuutta olisivat jatkossa sellaiset kiinteistövarallisuuserät, jotka ovat valtion tehtävien hoidon kannalta tai omaisuuden luonteen johdosta välttämättömiä omistaa.
- Muu valtion kiinteistövarallisuus olisi luonteeltaan ei-strategista omaisuutta.
- Omistuksia keskittämällä ja yhtenäisiä toimintalinjoja vahvistamalla parannetaan valtion konserniohjausta (Senaatti-kiinteistöt ja Metsähallitus).
- Yhtenäisemmän omistajahallinnan kautta ylläpidon, peruskorjausten ja investointien osalta on saavutettavissa selviä synergia- ja mittakaavaetuja.

Periaatepäätöksen mukaan valtion kulttuurihistoriallisesti arvokkaan omaisuuden kartoittamiseksi valtiovarainministeriö asettaa yhdessä opetusministeriön kanssa hankkeen, jonka tarkoituksena on laatia ehdotus kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kiinteistövarallisuuden hallinnoinnin järjestämisestä omaisuuden kulttuurihistoriallisten arvojen säilyttämiseksi kiinteistöstrategian linjauksien pohjalta. Niiltä osin kuin valtion kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kiinteistövarallisuuden arvojen säilymistä ei voida varmistaa valtion kiinteistövarallisuutta koskevien yleisten omistus- ja omistajahallinnan keskittämistä koskevien linjausten perusteella, keskitetään tällaiset strategiset omistukset mahdollisimman vähälukuisten valtion toimijoiden hallintaan.

3.2 Valtion kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kiinteistövarallisuuden omistuksen ja hallinnoinnin järjestämistä selvittäneen työryhmän esitykset

Valtiovarainministeriö asetti 21.4.2011 työryhmän (hankenro VM044:00/2011), jossa olivat edustettuina opetus- ja kulttuuriministeriö, ympäristöministeriö, Museovirasto, Suomenlinnan hoitokunta, Tasavallan presidentin kanslia ja Senaatti-kiinteistöt sekä asiantuntijana Metsähallitus (jäljempänä VaKuKi-työryhmä). Työryhmän tehtävänä oli kartoittaa valtion kulttuurihistoriallisesti merkittävää kiinteistövarallisuutta valtion kiinteistöstrategian mukaisesti sekä tehdä esitys valtion kiinteistöstrategiaa täydentävistä linjauksista.

Työryhmän esitys valmistui 16.1.2012 ja se lähetettiin lausunnoille ministeriöihin ja ao. virastoihin. Esitystä ei ole käsitelty valtioneuvoston tasolla.

Työryhmän tahtotilana oli varmistaa valtion omistuksessa olevan kulttuurihistoriallisesti merkittävän kiinteistöomaisuuden säilyminen Suomen kansallisperintönä kunnossa tuleville sukupolville. Tämä turvataan parhaiten siten, että kiinteistöt pysyvät käytössä ja niiden arvojen säilyminen varmistetaan rakennussuojelun avulla.

Työryhmän keskeiset linjaukset olivat:

- Omaisuus jaetaan strategiaan ja ei-strategiaan omistuksiin Museoviraston toimiessa asiantuntijana.
- Strateginen omaisuus luokitellaan käyttökiinteistöihin sekä ns. kulttuuri- ja nähtävyyshankkeisiin.
- Luovutettavissa kohteissa suojelun turvaaminen varmistetaan lainsäädännöllä.
- Liikenneviraston, Suomenlinnan hoitokunnan, Tasavallan presidentin kanslian ja Eduskunnan käyttökiinteistöt jäävät nykyisille haltijavirastoilleen.
- Museoviraston käyttökiinteistöt sekä kulttuuri- ja nähtävyyshankkeista rakennusperintökohteet siirrettäisiin Senaatti-kiinteistöille ja muinaisjäännöshankkeet Metsähallitukselle.
- Siirrot toteutettaisiin sitä mukaa, kun keskittämisellä arvioidaan saavutettavan hallinnollista, taloudellista tai kulttuurihistoriallisten arvojen säilymiseen liittyvää hyötyä taikka se on muuten valtion kokonaisedun mukaista.
- Kiinteistöjen esittely ja muu käyttö jäisi käyttäjäviraston eli vuokralaisen (Museovirasto) tehtäväksi.
- Ylläpidon kustannukset selvitetään ja taataan vuokralaiselle riittävät määrärahat, jotka kattavat vuokrat ja niiden indeksikorotukset.
- Kulttuuri- ja nähtävyyshankkeissa vuokratason tulee olla tasapainossa suojelutason ja liiketoimintavelvoitteiden kanssa. Vuokratason määrittelyssä huomioidaan, että kohteet ovat pysyvästi valtion tilakannassa eikä niille voida asettaa tilatehokkuuden parantamisen vaatimuksia.
- Keskitetty omistajahallinto vahvistaisi omistajariskien hallintaa, tehostaisi valtion kiinteistönhallintoa ja vapauttaisi Museoviraston resursseja varsinaisiin asiantuntija- ja viranomaistehtäviin.
- Museoviraston strategiseksi luokiteltu kiinteistöomaisuus siirrettäisiin Senaatti-kiinteistöjen ja Metsähallituksen omistajahallintaan 1.1.2014 alkaen. Opetus- ja kulttuuriministeriö tekisi järjestelyä ja siihen liittyviä resursseja koskevat esitykset viimeistään vuoden 2014 talousarviovalmistelun yhteydessä.

- Siirrettäessä omaisuutta Metsähallituksen hallintaan sen hoidolle asetetaan laatutavoitteet, arvioidaan kustannukset ja siirretään sille kohteen käyttöön ja ylläpitoon tarvittavat varat.

3.3 Museoviraston kiinteistöstrategia

Ennen VaKuKi-työryhmän asettamista Museovirastossa laadittiin vuonna 2010 kiinteistöstrategia, jossa viraston oma tavoitetila määriteltiin seuraavasti:

Museovirasto hallinnoi, ylläpitää ja korjaa omistamiaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kiinteistöjä siten, että niiden kulttuurihistoriallinen arvo säilyy ja niiden korjaus- ja restaurointityöt toteutetaan esimerkillisellä tavalla. Kiinteistöjen ylläpidon lisäksi myös tutkimukselle, dokumentoinnille ja tiedon tuottamiselle osoitetaan riittävät resurssit. Kohteita käytetään tarkoituksenmukaisella, vaikuttavalla ja yleisöystävällisellä tavalla ja niistä on saatavissa tietoa julkaisu-, tiedotus- ja opastustoiminnan kautta. Museovirasto ei ole aktiivinen kulttuurimatkailun kehittäjä, mutta se luo omalla toiminnallaan edellytyksiä ja korkeatasoisia puitteita kulttuuriturismille.

Tavoitetilan saavuttamiseksi arvioitiin välttämättömäksi kartoittaa mahdollisuudet luopua osasta kiinteistöomaisuutta ja kehittää organisaatiota kiinteistöihin liittyvien toimintojen osalta. Lisäksi todettiin, että on varmistettava resurssit Museoviraston omistukseen jäävien kiinteistöjen tavoitetilan saavuttamiseksi sekä tarvittavan osaamisen ylläpitämiseksi.

Vuonna 2011 Museovirastossa astui voimaan uusi organisaatio. Valtiontalouden tarkistetussa kehyspääatöksessä vuosille 2012-2015 Museoviraston toimintamenoihin tehtiin kuitenkin osana valtiontalouden tasapainottamistoimia kolme miljoonan euron säästö, mikä johti 52 henkilötyövuoden vähennykseen sekä eräiden museokohteiden sulkemiseen ja avoinnapitoaikojen supistamiseen. Museoviraston tämänhetkinen kiinteistövarallisuuteen kohdistuva organisaatio ja taloudelliset voimavarat on kuvattu luvussa 4.3.

4 Museovirasto kiinteistövarallisuuden haltijana

4.1 Museoviraston lakisääteiset tehtävät

Museovirasto on valtion ylin asiantuntijaelin mm. rakennushistorian, restauroinnin, rakennuskonservoinnin, arkeologian, historian, kansatieteen, merihistorian ja numismatiikan alalla. Virasto antaa maankäytön suunnittelun tueksi arkeologista kulttuuriperintöä, rakennusperintöä ja kulttuurimaisemaa koskevia lausuntoja, kehittää suojele-, hoito- ja korjausmenetelmiä sekä tekee tunnetuksi kulttuuriympäristön arvoja ja mahdollisuuksia. Lisäksi Museovirasto vastaa Suomen museoalan yleisestä kehittämisestä, museoiden alueellisen toiminnan sopimusohjauksesta ja museotilaston ylläpidosta. Valtionavustuksia virasto jakaa museotoimintaan, rakennusten entistämiseen, muinaisjäännoille ja perinelaivoille. Museovirastolla on laajat esine- ja kuvakokoelmat sekä museoalan tieteellinen erikoiskirjasto. Viraston osana toimiva Suomen

kansallismuseo on valtakunnallinen kulttuurihistorian museo, joka esittelee suomalaisten vaiheita esihistoriasta nykyaikaan kansallismuseorakennuksessa, linnoissa ja kartanoissa sekä Suomen merimuseossa.

Museovirastosta annetun lain (282/2004) 2 §:ssä on säädetty Museovirastolle seuraavat tehtävät:

- 1 huolehtia kulttuurihistoriallisen kansallisomaisuuden kartuttamisesta, hoidosta ja näytteillä pidosta;
- 2 toimia kulttuuriperinnön ja -ympäristön suojelusta vastaavana asiantuntijaviranomaisena;
- 3 vastata muinaisjäännosten ja, jollei asia kuulu muun viranomaisen toimialaan, kulttuuriympäristön hoidosta ja valvonnasta;
- 4 huolehtia kulttuuriperinnön tutkimisesta ja kulttuuriperintöä koskevan tiedon tallentamisesta, säilyttämisestä ja käytettäväksi saattamisesta.

Tehtävistä on säädetty tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa Museovirastosta (407/2004). Asetuksessa todetaan mm. että Museoviraston tehtävänä on ylläpitää museota ja järjestää näyttelyitä sekä toimia valtion kiinteistövarallisuuden haltijavirastona ja rakennuttajana muinaisjäännoiskohteissa ja viraston kiinteistöissä.

Museovirastolle on nimenomaisesti säädetty tehtäviä myös kulttuuriympäristön suojelua koskevassa erityislainsäädännössä. Muinaismuistolain (295/1963) nojalla Museovirasto valvoo kiinteiden muinaisjäännosten rauhoitusta, joihin kuuluvat myös laivalöydöt,

sekä vastaa niiden tutkimuksesta ja hoidosta. Virasto päättää irtaimista muinaisaineista, joihin valtiolla on omistusoikeus joko suoraan lain nojalla tai lunastusoikeuden kautta. Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) nojalla Museovirasto toimii asiantuntijana rakennusperinnön säilyttämiseen liittyvissä kysymyksissä sekä valvovana viranomaisena yhdessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa. Valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (480/1985), kirkkolain (1054/1993) ja ortodoksisesta kirkosta annetun lain (985/2006) nojalla Museovirastolla on asiantuntija- ja valvovan viranomaisen asema myös valtion omistamien sekä kirkollisten rakennusten suojelua koskeissa asioissa.

Itsenäinen kiinteistöyksikkö Museovirastosta tuli vuonna 1995 valtion kiinteistövarallisuuden hallinnosta annetun asetuksen (159/1995) myötä. Asetuksen on sittemmin korvannut valtioneuvoston asetus valtion kiinteistövarallisuuden hankinnasta, hallinnasta ja hoitamisesta (1070/2002), jonka 2 §:ssä Museovirasto on mainittu yhtenä kiinteistöomaisuuden haltijavirastoista.

Tällä hetkellä lähes kaikki Museoviraston hallussa oleva kiinteistöomaisuus on kulttuurihistoriallista kansallisomaisuutta. Museovirasto hallinnoi myös merkittävää osaa kulttuurihistoriallisesta irtaimesta kansallisomaisuudesta, joka käsittää mm. Suomen kansallismuseon kokoelmat. Kulttuurihistoriallista kansallisomaisuutta on myös muiden valtion toimintayksiköiden hallussa.

Valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 §:n mukaan kansallisomaisuutta on kulttuuri- ja luonnonperintöä oleva valtion omaisuus, jonka omistuksen ensisijaisena tarkoituksena on omaisuuden säilyttäminen ja säilymisen turvaaminen. Kansallisomaisuus otetaan erillisenä omaisuuseränä kirjanpitoyksikön taseeseen, eli sitä ei sisällytetä käyttöomaisuuteen. Valtion kirjanpitolautakunta on 4.9.1995 antanut lausunnon (nro 4) kansallisomaisuuden määritelmästä sekä sen käsittelystä ja arvostamisesta omaisuusraportissa. Lautakunta on päättänyt suosittelemaan, että kansallisomaisuus pääsääntöisesti inventoidaan samalla tavoin kuin käyttöomaisuus, mutta sitä ei arvosteta. Poikkeuksena pääsääntöön on sellainen kansallisomaisuus, jota käytetään tai voidaan käyttää toimitiloina ja joka siis arvostetaan kuten vastaava käyttöomaisuus.

Suomen kansallismuseon rakennuksen lisäksi noin kahdessakymmenessä Museoviraston kiinteistössä eri puolilla Suomea on joko kansallismuseon tai yhteistyökumppanin avoinna pitämä museo. Nämä erikoismuseot ja linnat välittävät ja täydentävät kuvaa Suomen historiasta autenttisine kokoelmineen ja omine tarinoineen omassa kulttuurimaisemassaan. Myös Museoviraston hallinnassa olevat muinaisjäännöskiinteistöt ovat vierailukohteita saavutettavuuspalveluineen. Fyysisen saavutettavuuden lisäksi kohteista tuotetaan kirjallista ja audiovisuaalista aineistoa.

Kiinteistövarallisuudella on tärkeä merkitys myös Museoviraston muiden lakisääteisten tehtävien kannalta. Kiinteistönpidon lisäksi viraston tehtävänä on edustamiensa asiantuntemusalojen kehittäminen ja tiedon levittäminen. Hallinnoimassaan kiinteistökannassa Museovirasto on pystynyt aktiivisesti kehittämään ja ylläpitämään erityisosaamisen menetelmiä, samoin kuin saavutettavuusratkaisuja.

Rakennuttamistoimintaan liittyy normaalisti tarkka selvitys- ja dokumentointivaihe, jota kautta syntyy uutta tietoa rakennusperinnöstä, materiaaleista ja perinteisistä työvoista. Restauroinnin ja konservoinnin erityiskohteiden myötä myös ylläpidetään perinteisiä materiaaleja ja ammattitaitoja sekä palvellaan alan koulutusta. Oman rakennuttamistoiminnan kautta on ylläpidetty ja kartutettu viraston henkilökunnan osaamista ja käytännön kokemukseen pohjaavaa tietotaitoa, jota tarvitaan mm. rakennussuojelun asiantuntijatyössä, entistämisavustusten jakamisessa ym. neuvonnassa.

Vastuu kiinteiden muinaisjäännösten asianmukaisesta suojelusta on Museovirastolla, josta syystä virastolla on oikeus tutkia, rajata, kunnostaa sekä hoitaa kiinteää muinaisjäännöstä maapohjan omistussuhteista riippumatta. Käytännössä toisen omistamalla maalla toimiminen on kuitenkin rajoitettua ja siksi Museoviraston itse hallinnoimilla muinaisjäännöskiinteistöillä on arkeologian asiantuntemuksen ja tiedon levittämisen kannalta vastaava merkitys kuin edellä on selostettu rakennusperinnön osalta.

4.2 Museoviraston kiinteistövarallisuuden kuvaus

Museovirastolla oli vuoden 2013 alussa hallinnassaan yhteensä 87 rakennettua tai rakentamatonta omistuskokonaisuutta. Kohteista 62 on valtion omistuksessa maapohjineen (yhteensä 82 kiinteistöä tai kiinteistön määräalaa), mutta 25 kohteessa omistus käsittää vain rakennuksia toisen maalla. Kiinteistöjen ja määräalojen maapinta-alat ovat yhteensä 636 hehtaaria, joista metsää on noin 200 hehtaaria. Rakennuksia ja erilaisia rakennelmia on yhteensä 382 kappaletta ja niiden bruttopinta-ala on yhteensä 79 000 neliömetriä. Kiinteistötiedot tarkentuvat vielä ennen hallinnansiirtoja.

Rakennuskanta on hyvin erilaista, eri-ikäistä ja sijaitsee ympäri maata. Kiinteistöihin kuuluu myös ulkoalueita, puistoja ja puutarhoja. Paria poikkeusta lukuun ottamatta kaikki museorakennukset on suojeltu asetuksella valtion omistamien rakennusten suojelusta (480/1985) tai rakennussuojelulailla (60/1985), jonka on sittemmin korvannut laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010). Muu rakennuskanta liittyy useimmiten arvokkaisiin kiinteistöihin. Jotkut rakennukset ovat kokoelmien säilytystiloja tai kokoelmien hoitoon liittyviä konservointitiloja. Museovirastolla ei ole hallinnassaan lainkaan yksinomaan tavanomaisina toimistotiloina pidettäviä rakennuksia.

Rakentamattomat kiinteistöt ovat pääosin muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Osa on suuria rakenteellisia kokonaisuuksia, joihin liittyy myös ympäröivän maan laajempi omistus. Osa on pienialaisia, vain osan muinaisjäännöksestä tai sen ympäröivästä alueesta käsittäviä kiinteistöjä. Viimeksi mainituissa kohteissa muinaisjäännöskokonaisuudella on muitakin omistajia kuin valtio. Museoviraston hallinnassa on 32 muinaisjäännökseen liittyvää omistuskokonaisuutta, jotka voivat koostua useammasta kiinteistöyksiköstä.

Kiinteistöomaisuus on karttunut Muinaistieteellisen toimikunnan (1884–1972) ja sitä seuranneen Museoviraston toiminnan aikana. Muinaistieteellisen toimikunnan vastuulle siirtyivät 1800-luvun lopulla keskiaikaiset linnat ja linnanrauniot, jotka ovat aina kuuluneet kruunulle. Muu kiinteistöomaisuus on tullut valtion omistukseen joko ostoina, vaihtoina, lahjoituksina tai testamentilla ja siirtynyt Museoviraston hallintaan pääosin 1900-luvun aikana. Useissa tapauksissa omistuskokonaisuus on muodostunut erilaisilla saannoilla pidemmän ajan kuluessa. Viimeisimmät saannot ovat vuosilta 2008–2011. Rakennetuista kohteista kahdeksaan liittyy testamentintekijän tai lahjanantajan ehtoja, jotka koskevat rakennusten käyttöä ja esimerkiksi irtaimiston säilyttämistä rakennuksissa. Lisäksi rakennusten kauppakirjoihin voi sisältyä ehtoja myyjän käyttöoikeudesta.

Rakennettujen kiinteistöjen siirtyminen Museoviraston hallintaan on useimmiten perustunut niiden kansalliseen merkitykseen (linnat, merkkimiesten asunnot) tai kulttuurihistorialliseen arvoon (kansanrakennukset, kartanot). Lunastamista vapaaehtoisin kaupoin on käytetty suojelun turvaamisen keinona mm. Kainuun vesimyllyjen, metsäkämpöjen, Välimaan, Myllymäen torpan ja Kotkaniemen osalta. Muinaisjäännösalueita on ostettu esimerkiksi muinaisjäännöksen säilymisen turvaamiseksi ja joskus lisäksi yksityisiltä

maanomistajilta niiden aiheuttaman rasitteen kohtuullistamiseksi. Muinaistieteellisen toimikunnan aikana pyrittiin systemaattisesti hankkimaan omistukseen mm. linnavuori-kohteita.

Museoviraston hallinnassa oleva kiinteistövarallisuus on koottu liitteeseen 1.

4.3 Kiinteistövarallisuuden hoidon ja yleisöpalvelujen organisaatio sekä taloudelliset voimavarat Museovirastossa

Museoviraston organisaatiossa kiinteistövarallisuudesta huolehtivat osaltaan Kulttuuriympäristön hoito -osasto ja Suomen kansallismuseo -osasto. Kulttuuriympäristön hoito -osastolla Restaurointiyksikön henkilötyövuosimäärä on yhteensä 20 sisältäen 7 määräaikaista työntekijää. Hoito- ja saavutettavuusyksikön henkilötyövuosimäärä on yhteensä 12 vakituista ja keskimäärin 2 henkilötyövuotta kausityöntekijöitä. Suomen kansallismuseo -osastolla Museoviraston hallinnassa olevan kiinteistövarallisuuden toimintoja hoitaa noin 44,5 henkilötyövuotta, josta vakituisia on 19 ja määräaikaisia 25,5 henkilötyövuotta.

Restaurointiyksikössä työskentelee tällä hetkellä kahdeksan rakennuttajaa. Rakennuttajat huolehtivat Museoviraston hallinnoimien kiinteistöjen restauroinnista, restaurointimenetelmien kehittämisestä ja neuvonnasta sekä saavutettavuusratkaisuista ja palvelutason parantamisesta. Restauroinnin tukena toimii mittausdokumentointiryhmä, joka on erikoistunut kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kiinteistöjen mittaamiseen ja mallintamiseen. Ryhmässä työskentelee tällä hetkellä kaksi määräaikaista dokumentoijaa. Tämän lisäksi restaurointia tukee kaksi tutkijaa, jotka tekevät esi- ja rakennushistoriaselvityksiä kohteista. Seurasaaren ulkomuseon rakennuskonservoinnista vastaa kolmen hengen rakennuskonservaattoriryhmä, joiden lisäksi Seurasaassa työskentelee kahdesta kolmeen kausityöntekijää rakennuskonservointihankkeissa.

Hoito- ja saavutettavuusyksikkö vastaa kiinteistöjen hoidosta, ylläpidosta ja erilaisista käyttäjäpalveluista. Hoitoa ja ylläpitoa johdetaan Helsingistä, jossa työskentelee kolme vakinaista virkamiestä. Hämeen linna, Olavinlinna ja Suomen Kansallismuseon keskusvarasto Orimattilassa hoidetaan omalla henkilökunnalla. Hoitotöistä, vahtimestaripalveluista ja varastointiin liittyvistä tehtävistä huolehtii yhteensä viisi vakinaista kiinteistönhoitajaa, yksi vakinainen kiinteistötyöntekijä ja yksi henkilötyövuosi kausityöntekijöitä. Muiden kiinteistöjen osalta varsinainen kiinteistönhoito hoidetaan ostopalveluna. Hämeen linnan vallit hoidetaan vankityövoimalla. Muinaisjäännostojen hoidosta yksikössä vastaa kolme vakinaista erikoissuunnittelijaa ja yksi henkilötyövuosi kausityöntekijöitä sijoituspaikkoinaan Turku, Hämeenlinna ja Hamina.

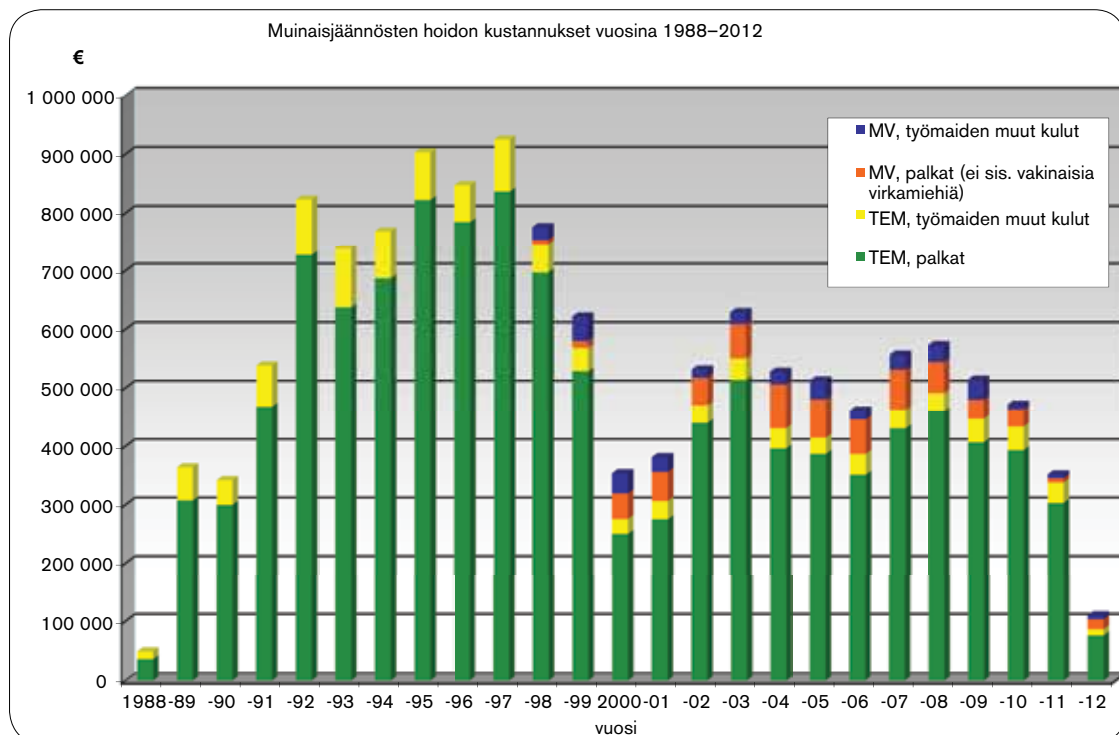
Rakennuttamishankkeet on toteutettu pääasiassa ns. investointimomentilla (29.80.75 Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito), josta Museoviraston osuus vuonna 2012 oli 2,4 miljoonaa euroa (vuonna 2013 osuus on 2,1 miljoonaa euroa). Investointimomentin lisäksi virasto on hakenut vuosittain rahoitusta hankkeilleen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta sekä Euroopan aluekehitysrahastosta. Vuonna 2012 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta saadun rahoituksen osuus oli 286 000 euroa. Tämän lisäksi lisätalousarviosta käytettiin rahaa Olavinlinnan ja Turun linnan akuutteihin korjauksiin, sekä yleisöturvallisuuden parantamiseen 640 000 euroa. Rakennuttamishankkeet on toteutettu pääosin ostopalveluina eri kohteissa.

Muinaisjäännostojen käytännön hoitotyö kohteilla on kustannettu pääosin työvoimahalinnon myöntämästä rahoituksesta. Lisäksi käytössä on ollut viraston budjettirahoitusta. Budjettirahaa on käytetty erikoistyönjohtajien palkkaamiseen ja maastossa työtä tekevien

työryhmien matka- ja toimintakuluihin. Työ on tehty pääosin omana työnä; ostopalveluna on ostettu konetyötä, metsurityötä ja kuljetuksia. Vuonna 2012 muinaisjäännösten hoitotyöhön oli käytettävissä yhteensä vain 350 000 euroa. Vuosi 2012 on ollut poikkeuksellinen työtä koordinoivan Museoviraston vakinaisen henkilökunnan vähäisyyden takia. Hoitomäärärahojen tasoa kuvaa paremmin vuonna 2011 käytettävissä ollut yhteissumma 670 000 euroa.

Museovirasto on aloittanut muinaisjäännösten systemaattisen hoitotyön vuodesta 1988. Hoidon piirissä on ollut sekä esihistoriallisen että historiallisen ajan kohteita. Käytännön hoito on sisältänyt maisemanhoidon, rakenteiden korjaamisen ja kohteen varustamisen. Maisemanhoidon toimenpiteet on toteutettu perusraivauksen ja ylläpitävän hoidon kautta. Maisemanhoidon tavoitteena on ollut kohteen näkyväksi tekeminen, kohteen säilyminen ja lisävaurioiden estäminen. Rakenteiden kunnostamisessa on keskitytty puhdistamis-, raivaus-, stabiointi- ja restaurointityöhön. Kohteiden varustamisessa on keskitytty erilaisten polkujen, siltojen, portaikkojen, jätehuollon, informaatiotaulujen ja turva-aitojen toteuttamiseen. Kunnostamisen ja varustamisen tavoitteina on ollut paitsi rakenteiden säilymisen parantaminen ja menetelmien kehittäminen myös tiedon välittäminen sekä kohteiden turvallisiksi tekeminen.

Muinaisjäännösten hoitotyön kustannukset koko systemaattisen hoitotyön ajalta lukuun ottamatta vakinaisten virkamiesten palkkoja on esitetty kuvassa 1. Kuvassa näkyy työvoimahallinnon kautta saadun rahoituksen vaihtelu ja erityisesti vuonna 2012 tapahtuneen vakinaisen henkilöstön vähenemisen seuraukset rahoituksen käyttömahdollisuuksille.

Kuva 1. Vuoden 2012 kustannuksiin ovat vaikuttaneet osaltaan myös Museovirastoon kohdistuneet leikkaukset. Muinaisjäännösten hoidon resurssit ovat pienentyneet vuodesta 2011 3 htv:ta. Kuvaaja ei sisällä vakinaisten virkamiesten palkkoja.

Suomen kansallismuseo –osaston vastuulla on Hämeen linnan, Olavinlinnan, Seura-saaren ulkomuseon, Hvitträskin, Cygnaeuksen gallerian, Urho Kekkosen museo – Tamminiemen, Alikartanon, Louhisaaren kartanolinnan ja Urajärven kartanomuseon asiakas-palvelu- näyttely- ja yleisötoiminnot. Näiden kohteiden kiinteistönkäytön kustannukset (sähkö, vesi, lämpö ja turvallisuus) kuuluvat Kansallismuseolle, joka vastaa myös kohteiden siivouskustannuksista. Museonhoitajien tehtäviin kuuluvat kiinteistöjen talotekniikkaan liittyvät tehtävät, kuten lämmityksen, sähkömittareiden ja hälytysjärjestelmien testaaminen ja hoito sekä yhteyshenkilönä toimiminen Museoviraston kiinteistöistä vastaaviin yksiköihin. Museokohteiden hoitoon liittyy myös museoiden arvokkaiden kokoelmien hoito, josta on vastuussa Kansallismuseon Konservointiyksikkö sekä Kokoelmat ja tutkimus -yksikkö.

Vuoden 2012 säästötoimenpiteiden johdosta Suomen kansallismuseo joutui luopumaan Paikkarin torpan, Kuusiston kartanon, Pukkilan kartanon ja Presidentti P.E. Svinhufvudin kotimuseo Kotkaniemen sekä Yli-Lauroselan talomuseon yleisötoiminnoista ja avoinna pidosta. Jo vuonna 2010 on yleisöltä suljettu Anjalan kartanomuseo. Paikkarin torpan ja Kotkaniemen sekä Yli-Lauroselan avoinna pito järjestettiin yhteistyösopimuksin kuntien kanssa vuonna 2012, mikä järjestely jatkuu vielä vuonna 2013. Lisäksi Kuusiston kartano on vuokrattu yksityiselle taholle kesäkaudeksi 2013.

Museovirasto on pyrkinyt hoitamaan kiinteistöjään yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Virastolla on lukuisia sopimuksia, jotka liittyvät kohteiden avoinna pitoon, yleiseen hoitoon, maiseman hoitoon ja ylläpitoon. Esineistö kuuluu kuitenkin Kansallismuseon vastuulle. Yhteistyökumppanit eivät pääasiallisesti maksa Museovirastolle rahavuokraa. Pitkäaikaisia yhteistyökumppaneita on mm. seuraavissa kohteissa: Ainola – Sibeliuksen koti, Lamminahon talo, Lyytikälän talo, Runebergin koti, Seilin museokirkko, Hämeen linnan vankilamuseo, Turun linna, Langinkosken keisarillinen kalastusmaja, Raaseporin linna ja Svartholman linnoitus.

5 Työryhmän tuottamat selvitykset

5.1 Museoviraston kiinteistövarallisuuden luokittelu hallinnan ja hoidon edellyttämiin strategisiin luokkiin

Valtion yleisen kiinteistöstrategian mukaisesti omistajapoliittisena linjana on luokitella valtion kiinteistövarallisuus strategisiin omistuksiin ja ei-strategisiin omistuksiin. Valtion strategista kiinteistövarallisuutta on välttämätöntä omistaa 1) valtion tehtävien hoidon kannalta tai 2) omaisuuden luonteen vuoksi. Työryhmä on laatinut luokittelun Museoviraston hallinnassa olevan kiinteistövarallisuuden osalta. Luokittelutyön on valmistellut Museovirasto ja siihen ovat osallistuneet opetus- ja kulttuuriministeriö, ympäristöministeriö ja Metsähallitus.

Luokittelun tuloksena strategisia kiinteistövarallisuuskohteita on 49. Kohteista noin puolet on rakennusperintökohteita ja noin puolet muinaisjäännekohteita. Jotkut kohteet käsittävät molempia osatekijöitä. Ei-strategisia kohteita on 40. Näistä 6 on muinaisjäännekohteita, 33 rakennusperintökohteita ja yksi muistomerkkikohde. Ei-strategisista rakennetuista kohteista suurimmassa osassa omistus käsittää vain rakennukset, ei maapohjaa. Kahdessa kohteessa (Valkeakosken Rapola ja Laitilan Untamala/Myllymäki) on rakennukset arvioitu ei-strategisiksi, mutta muinaisjäänne strategiseksi omistukseksi. Liitteessä 2 on osoitettu, onko kohde strateginen vai ei-strateginen.

Strategiset kohteet on edelleen jaettu käyttökiinteistöihin sekä kulttuuri- ja nähtävyyshuoneisiin. Käyttökiinteistöjä näistä on vain yksi, Orimattilan keskusvarasto, joka toimii Suomen kansallismuseon kokoelmien keskusvarastona. Monissa kulttuuri- ja nähtävyyshuoneissa on kuitenkin rakennuksia, jotka ovat käyttörakennuksia.

Luokittelussa kiinteistövarallisuus on ensin arvioitu omaisuuden luonteen perusteella. Tämä kriteeri on jaettu kolmeen osatekijään, jotka ovat:

- Historiallinen keskusvallan symboli: Kohde on keskusvallan ydintoiminnan synnyttämä ja ilmentää keskusvallan historiallisia vaiheita. Pääsääntöisesti nämä kohteet ovat aina kuuluneet valtiolle (kruunulle).
- Kansallisen identiteetin kannalta merkittävä kohde: Kohde liittyy fyysisenä ympäristönä kansallisen identiteetin kannalta merkittävään ilmiöön tai menneisyyttä koskevaan tulkintaan taikka henkilöön, jonka valtiollinen toiminta tai taiteellinen tuotanto on erittäin merkittävä kansallisen identiteetin kannalta.

- Kokonaisuuden säilyttämisen kannalta merkittävä kohde: Kohde on rakennuksista ja/tai esineistöstä ja ympäristöstä koostuva ajallisesti tai muutoin eheä kulttuurihistoriallisesti merkittävä kokonaisuus ja kulttuuriympäristö, johon myös saattaa liittyä muinaisjäännöksiä tai merkittäviä maisemallisia tai luonnonsuojeluun liittyviä arvoja. Kohde on osa laajempaa muinaisjäännöskokonaisuutta, rakennettua kulttuuriympäristöä tai maisemallista kokonaisuutta, johon saattaa liittyä perinnebiotooppeja tai luonnonsuojeluun liittyviä arvoja.

Strategisista kulttuuri- ja nähtävyyshkohteista jokainen arvioitiin strategiseksi vähintään yhden omaisuuden luonnetta koskevan kriteerin osatekijän perusteella.

Seuraavaksi kohteiden merkitystä on arvioitu valtion tehtävien hoidon kannalta. Arvion perusteella strategisista kulttuuri- ja nähtävyyshkohteista muodostuu valikoima, jonka avulla Museovirasto pystyy toteuttamaan valtion kulttuuriperinnön suojelua ja maan yleistä museotoimintaa koskevia tehtäviä, jotka on säädetty Museovirastosta annetussa laissa (ks. luku 4.1).

Museoviraston hallinnassa olevien strategisten kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden joukko ei ole tyhjentävä esitys valtion kulttuurihistoriallisesta strategisesta omistustarpeesta. Kansallisomaisuutta on syytä hallitusti myös kartuttaa sekä täydentämällä nykyisiä omistuksia järkeviksi kokonaisuuksiksi että hankkimalla kokonaan uusia kohteita. Viimeksi mainitun kannalta aiheellista olisi tarkastella valtion kaikkien yksiköiden hallinnassa olevia kohteita typologisesti suhteessa toisiinsa tai maan kaikkien rakennusperintöön ja tunnettuihin muinaisjäännöksiin.

5.2 Museoviraston kiinteistövarallisuuden arviointi

Kiinteistövarallisuuden arvo selvitettiin ulkopuolisen asiantuntijan toimesta. Kaikki kohteet paitsi Seurasaaren ulkomuseon museoesineiksi luokiteltavissa olevat 87 rakennusta arvioitiin. Arviotyön suoritti Realia Management Oy toimeksisaaneena Senaatti-kiinteistöiltä. Merkittävimmät kohteet, jotka tulisivat jäämään valtion pitkäaikaiseen ylläpitoon, arvioitiin kassavirtaperusteisesti. Valtiolta pois luovutettavissa olevat rakennuskohteet arvioitiin kauppahintaperusteisesti. Siirrettävän omaisuuserän arvonmäärityksen kannalta merkityksellisimmät kohteet myös katselmoitiin arviointitarkkuuden parantamiseksi.

Arvioitsijan näkemys omaisuuden käyvästä siirtoarvosta oli:

- 1 Kassavirtaperusteisesti arvioitujen kohteiden (16 kohdetta) yhteenlaskettu summa-arvo on 91 169 000 euroa
- 2 Kauppa-arvoperusteisesti arvioitujen ja katselmoitujen kohteiden (15 kpl) yhteenlaskettu summa-arvo on 6 175 000 euroa
- 3 Desktop-kohteiden eli kirjoituspöytätyönä arvioitujen kohteiden (38 kpl) yhteenlaskettu summa-arvo on 1 878 450 euroa

Arvioitsijan näkemys kohteiden yhteenlasketusta arvosta oli 100 miljoonaa euroa. Arvion tarkkuus on kohteiden erityisluonteen vuoksi +/- 30 %.

Mikäli kiinteistöjä siirretään työryhmän ehdotuksen mukaisesti Museovirastolta Senaatti-kiinteistöille ja Metsähallitukselle, arvioitsijan esittämien arvojen perusteella omaisuuserät jakautuvat liikelaitosten välillä seuraavasti:

- 1 Senaatti-kiinteistöt 96 milj. euroa;
- 2 Metsähallitus 2,5 milj. euroa.

5.3 Museoviraston muinaisjäännöskohteiden riittävän hoidon ja ylläpidon arvio

Museovirasto ja Metsähallitus arvioivat Museoviraston strategisten muinaisjäännöskoh- teiden ylläpidon ja hoidon tarpeet sekä kustannukset hoito- ja palveluluokituksen avulla. Hoito- ja palveluluokitus on tehty Metsähallituksen strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden tarpeisiin. Rakennusperintöön painottunutta luokitusta täydennet- tiin muinaisjäännöksiä paremmin huomioivaksi Museoviraston Hoito- ja saavutettavuus -yksikön kanssa.

Hoitoluokitus perustuu toimenpiteisiin, joilla strategisen kulttuurihistoriallisen kiin- teistövarallisuuden arvot säilytetään. Palveluluokituksessa tarkastellaan toimenpiteitä, joilla kohteen ymmärrettävyyttä ja saavutettavuutta voidaan ylläpitää ja parantaa. Erityistä huomiota kiinnitettiin kohteiden turvallisuustasoon. Hoito- ja palveluluokituksen toimen- piteet on esitelty liitteessä 3.

Strategisten muinaisjäännöskohteiden kulut on laskettu niiden toimenpiteiden mukaan, joita kohteen hoito ja asiakaspalvelu vaativat. Museoviraston hallinnassa olevien strategisten muinaisjäännösten käyttökuluiksi on arvioitu vuoden 2011 tason perusteella noin 675 000 euroa vuodessa, koska vuonna 2012 käytettävissä ollut rahoitus oli poik- keuksellisen alhainen (ks. luku 4.3). Kohteisiin on syntynyt noin 9,8 miljoonan euron kor- jausvelka. Tästä suuri osa on tekemättä jäänyttä muurinkorjausta linnanrauniokohteissa, joita on seitsemän. Museoviraston ja Metsähallituksen arvion mukaan kaikkien muinais- jäännöskohteiden käyttökulujen tulisi olla vuosittain 1,3 miljoonaa euroa ja ylläpitokulu- jen noin 0,5 miljoonaa euroa, jotta korjausvelkaa ei enää syntyisi.

Taulukko 1. Museoviraston strategisten muinaisjäännösten kustannukset nykytilassa sekä rahoitus, joka tarvitaan kohteiden hoitoon, jotta uutta korjausvelkaa ei synny.

Muinais- jäännökset	Nykytila euroina	Tavoitetilan saavuttamisen mahdollistava rahoitus euroina			
		2014	2015	2016	2017
Käyttökulut	675 573	1 347 680	1 347 680	1 347 680	1 347 680
Ylläpitokulut	-	448 500	448 500	448 500	
Pääomakulut	9 797 000				
Investointitarve (uusi)		528 450	528 450	528 450	528 450
Investointitarve (vanha korjausvelka)		979 700	979 700	979 700	979 700
yhteensä		3 304 330	3 304 330	3 304 330	2 855 830

6 Työryhmän esitys kiinteistövarallisuuden siirtämisestä

6.1 Esityksen lähtökohdat

Esityksen keskeinen sisältö on, että Museoviraston hallinnassa oleva valtion kiinteistövarallisuus siirretään Senaatti-kiinteistöjen ja Metsähallituksen hallintaan. Työryhmä esittää, että Seurasaaren ulkomuseota lukuun ottamatta rakennettu kiinteistövarallisuus siirrettäisiin pääsääntöisesti Senaatti-kiinteistöille ja kiinteisiin muinaisjäänneksiin liittyvä kiinteistövarallisuus Metsähallitukselle.

Siirrettävän kiinteistövarallisuuden ei-strateginen osa voidaan luovuttaa pois valtiolta muiden toimijoiden omistukseen, jos valtion kiinteistövarallisuuden luovuttamista koskevassa lainsäädännössä asetetut edellytykset täyttyvät.

Strateginen kiinteistövarallisuus säilytetään valtion omistuksessa ja liikelaitosten omistajahallinnassa. Sen osalta kysymys on siis hallinnoivan valtion toimintayksikön vaihtumisesta. Strateginen kiinteistövarallisuus koostuu kulttuuri- ja nähtävyyshankkeista lukuun ottamatta ainutta käyttöomaisuudeksi luokiteltua kohdetta, Orimattilan keskusvarastoa, jonka luokittelu strategiseksi perustuu sen nykyiseen käyttötarkoitukseen. Keskusvarastotilojen kysymystä tutkitaan, ja tilanteen muuttuessa voidaan Orimattilan keskusvaraston luokitus ja arvonmääritys tarkistaa.

Esityksen tarkoitus on varmistaa valtion kokonaisuus siten, että taloudellisten näkökohtien ohella otetaan riittävästi huomioon kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvät seikat. Näin ollen tavoitteena on yhtäältä keskeisen kulttuurihistoriallisen kansallisomaisuuden säilyttäminen ja saavutettavuus nykyisille ja tuleville sukupolville ja toisaalta Museoviraston asiantuntijuuden, tutkimustehtävän sekä kohteiden käytön ja saavutettavuuden turvaaminen.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kiinteistövarallisuuden säilyminen turvataan parhaiten siten, että se on jatkuvassa käytössä. Siksi valtion omistuksessa pidettävän kiinteistövarallisuuden hallinnointi- ja käyttöratkaisun tulee olla kestävä siten, että kohteiden hoito ja käyttö on turvattu pitkällä aikavälillä. Hoidon ja käytön turvaamiseen on kohdistettava erillinen nimenomainen rahoitus. Lisäksi on pystyttävä hyödyntämään kohteita koko maan kulttuuriperintöä palvelevan asiantuntemuksen ylläpidossa ja kehittämisessä sekä kohdentamaan Museoviraston asiantuntijaviranomaispalveluihin nykyistä riittävämmät voimavarat.

Esitys tukee valtion kiinteistöstrategiaa, jonka mukaisesti valtion kiinteistövarallisuuden keskittämistä jatketaan tavoitteena sen hallinta ja hoitaminen tehokkaalla, tuottavalla ja valtion kokonaisedun varmistavalla tavalla, nykyisissä ja muuttuvissa olosuhteissa. Kiinteistöomaisuuden hallintaa keskittämällä voidaan saavuttaa laadullisia ja mittakaavaetuja erityisesti ylläpidon palveluissa, korjaushankkeiden läpiviennissä sekä yleisessä kiinteistöjen hallinnoinnissa.

6.2 Kiinteistövarallisuuden hallinnansiirtojen toteuttamistapa ja edellytykset

Työryhmä esittää, että Museoviraston kiinteistövarallisuuden hallinnan uudelleen järjestely toteutettaisiin seuraavanlaisena kokonaisratkaisuna.

1. Strategisia kulttuuri- ja nähtävyyshankkeita käsiteltäisiin yhtenä kokonaisuutena siten, että hallinnansiirto toteutettaisiin joko kaikkien kohteiden osalta tai ei yhdenkään kohteen osalta. Jos näiden kohteiden hallinnansiirto toteutettaisiin muulla tavalla kuin työryhmän esityksen mukaisena kokonaisratkaisuna, hallinnansiirron edellytykset ja vaikutukset valtion kokonaisedun kannalta tulisi selvittää uudelleen. Sen sijaan ei-strategisen kiinteistövarallisuuden ja Orimattilan keskusvaraston osalta hallinnansiirto voitaisiin toteuttaa erikseenkin, kunhan hallinnansiirtoon varattaisiin riittävät voimavarat.

2. Metsähallitukselle siirrettäisiin muinaisjäänös- ja rakennuskohteita, joiden kiinteistönhoidosta ja –hallinnosta Metsähallitus vastaisi Museoviraston toimiessa asiantuntija- ja valvontaviranomaisena. Siirrettävissä kohteissa olisi sekä strategista että ei-strategista kiinteistövarallisuutta.

3. Metsähallitukselle myönnettäisiin talousarviossa lisäyksenä nykyiseen menokehykseen pysyvä määräraha siirtyvien kohteiden hoitoa ja ylläpitoa varten.

4. Senaatti-kiinteistöille siirrettäisiin strategisia rakennettuja kohteita, joissa Museovirasto jatkaisi museotoimintaa ja muuta käyttöään vuokralaisena. Kiinteistöistä tehtäisiin kokonaisvuokrasopimukset, joiden mukaisesti Senaatti-kiinteistöt vastaisi kohteiden hoidosta ja ylläpidosta sekä korjauksista kustannuksellaan. Senaatti-kiinteistöille siirrettäisiin myös ei-strategisia rakennettuja kohteita, joista Museovirasto alkaisi vuokrata vain Orimattilan keskusvarastoa ja joitakin tällä hetkellä käytössä olevia kohteita siihen asti, kunnes toiminnot voidaan siirtää uusiin tiloihin. Tavoitteena on, että vuokrasopimukset allekirjoitettaisiin vuoden 2013 aikana ehdollisina, ja ne tulisivat voimaan sikäli kun kohteet siirrettäisiin Senaatti-kiinteistöjen hallintaan ja vuokraukseen vuoden 2014 talousarvion mukaisesti.

5. Senaatti-kiinteistöjen ja Museoviraston välisten kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden vuokrasopimusten edellyttämät vuokrien ja niiden indeksikorotusten määrärahat budjetoidaan täysimääräisesti erilliselle vuokramomentille. Sekä vuokrien että niiden indeksikorotusten edellyttämät määrärahat tulisi budjetoida vuosittain 100 %:sti, koska vuokramenot muodostaisivat esityksen toteuttamisen jälkeen yli 50 % Museoviraston budjetista, ja yhdessä henkilöstömenojen kanssa noin 86 % budjetista (ks. luku 7.1). Näkemys on linjassa VaKuKi-työryhmän esityksen kanssa, jossa oli myös päädytty esittämään kaikkien

valtion kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden ja osan kulttuurihistoriallisesti arvokkaita käyttökiinteistöjä vuokrien indeksikorotusten budjetoimista 100 %:sti. Siirrettävään kiinteistövarallisuuteen ei myöskään sovelleta valtion toimitilastrategiaan perustuvia tehokkuusvaatimuksia.

6. Museoviraston toimintamäärärahoihin ja henkilöstöön jo aiemmin kohdistuneiden säästötoimenpiteiden vuoksi ei Museoviraston kokonaishenkilöstömäärää vähennettäisi kiinteistöjen hallinnassa tapahtuvien muutosten vuoksi. Museovirastolle turvattaisiin luvussa 7.1 esitetyt toimintamäärärahat ja henkilöstöresurssit, jotta toimintaa luovutettavissa kohteissa voitaisiin jatkaa sekä ylläpitää ja kehittää kohteiden esittelyä, palveluita ja saavutettavuutta yleisölle. Lisäksi Museovirasto vastaisi niistä erityisosaamista vaativista tehtävistä, jotka liittyvät rakennusperinnön hoitoon, restaurointiin, tutkimukseen ja asiantuntijapalveluiden kehittämiseen. Edelleen Museovirasto vastaisi muinaismuistolain mukaisesti kaikkien Suomen noin 30 000 tunnetun kiinteän muinaisjäännöksen rauhoituksen, tutkimuksen ja hoidon menetelmäkehitys-, neuvonta-, valvonta- ja valtionavustus-tehtävistä. Kiinteistöjen hoitoon liittyvistä tehtävistä vapautuva henkilöstöresurssi ohjattaisiin kehittämis- ja asiantuntijatehtäviin VaKuKi –raportin linjausten mukaisesti.

7. Museovirasto jatkaisi nykyisiä ja nykyisenkaltaisia avoinna pidon yhteistyö- ja vuokrasopimuksia Senaatti-kiinteistöiltä vuokraamissaan kohteissa. Ellei tämä olisi mahdollista, useiden kohteiden avoinna pito jouduttaisiin hoitamaan Suomen kansallismuseon voimin, mikä edellyttäisi sille huomattavia määrärahojen lisäystarpeita.

8. Museovirastolla olisi Senaatti-kiinteistöjen ja Metsähallituksen kanssa yhteistyösopimukset, joissa kuvattaisiin osapuolten välinen yhteistyö ja sovittaisiin kulttuuriperinnön säilyttämiseen tähtäävistä toimintatavoista (ks. liitteet 4-5). Rakennusperinnön osalta sopimus turvaisi Museovirastolle oikeuden käytännössä osallistua kohteiden hoitoon siten, että rakennusperinnön erityisosaamista voitaisiin ylläpitää ja kehittää.

9. Museovirastolle ja Metsähallitukselle myönnettäisiin riittävät kertaluonteiset taloudelliset voimavarat selviytyä hallinnansiirron aiheuttamista ylimääräisistä tehtävistä.

6.3 Museovirastolle jäävä kiinteistövarallisuus

Museoviraston hallintaan esitetään jääväksi Helsingissä sijaitseva Seurasaaren ulkomuseo. Ulkomuseo on perustettu vuonna 1909, ja sinne on siirretty rakennuksia museoitavaksi eri puolilta Suomea ostoina ja lahjoituksina pääasiassa 1900-luvun ensimmäisinä kahtena vuosikymmenenä. Museorakennukset, joita on yhteensä 87, on luetteloitu Suomen kansallismuseon esinekeräelmiin. Niiden lisäksi alueella on Museoviraston hallinnassa olevia ja rakennuttamia käyttörakennuksia. Ulkomuseo sijaitsee Helsingin kaupungin omistamalla kiinteistöllä, josta Museovirasto on vuokrannut noin 13 hehtaarin suuruisen alueen. Koska suuri osa Museoviraston hallinnoimista rakennuksista alueella on kylmiä museoesineiksi luokiteltavissa olevia rakennuksia, joiden kunnossapidosta Museoviraston joka tapauksessa olisi huolehdittava, on tarkoituksenmukaista säilyttää kohteen hallinnointi toistaiseksi Museovirastolla.

6.4 Metsähallitukselle siirrettävä kiinteistövarallisuus

Metsähallitukselle esitetään siirrettäväksi kaikki Museoviraston muinaisjäännöskohteet ja lisäksi eräitä rakennettuja kohteita. Siirrettävissä kohteissa on sekä strategista että ei-strategista kiinteistövarallisuutta. Metsähallitukselle siirrettäväksi ehdotettava kiinteistövarallisuus on tarkemmin yksilöity liitteessä 6 (Metsähallitukselle siirrettävät kiinteistökohteet).

Metsähallitus on valtion liikelaitos, jonka tehtävät on jaettu liiketoimintaan ja toisaalta pääasiassa budjettivaroin hoidettaviin julkisiin hallintotehtäviin. Metsähallitus toimii maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla. Luonnonsuojelua ja kulttuurihistoriallisesti arvokasta kiinteistövarallisuutta koskevissa asioissa Metsähallitus on ympäristöministeriön tulosoajauksessa. Metsähallituksen julkisia hallintotehtäviä hoitaa tulosalue luontopalvelut. Näitä tehtäviä ovat muun muassa luonnonsuojelu- ja retkeilyalueiden hoito, luonnonsuojelun edistäminen valtion mailla ja vesillä, erävalvonta ja yleinen valtion maiden virkistyskäytön edistäminen.

Työryhmän esityksen mukaisten kohteiden siirto Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien omistajahallintaan on muinaisjäännösten osalta perusteltua. Metsähallituksella on jo omistajahallinnassa tuhansia muinaisjäännöksiä eri puolilla maata ja valtakunnallinen organisaatio, jossa on kulttuuriperinnön hoidon asiantuntijoita. Myös eräiden strategisten rakennusryhmien siirto Metsähallituksen hallintaan edistää kohteiden hoitamista osana suojelualuekokonaisuutta. Tällaisia ovat Langinkosken luonnonsuojelualueella sijaitseva keisarillinen kalastusmaja sekä Paraisille perustettavalla luonnonsuojelualueella sijaitseva Seilin museokirkko ja hautausmaa. Utsjoella sijaitsevan Välimaan tilan siirto julkisille hallintotehtäville tukee Metsähallituksen tehtävää saamelaiskulttuurin edellytysten turvaamisessa saamelaisten kotiseutualueella.

Museovirastolta siirtyvä strateginen kulttuurihistoriallinen kiinteistövarallisuus siirtyisi Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien (luontopalvelut) hallintaan. Näiden kiinteistöjen mukana siirtyy julkisten hallintotehtävien taseeseen myös eräitä ei-strategisia rakennuksia ja rakennelmia, jotka liittyvät huoltoon ja asiakaspalveluun. Ei-strateginen kiinteistövarallisuus siirtyisi pääosin liiketoiminnan taseeseen. Ei-strategisista kohteista luontopalveluille siirtyisivät kuitenkin Kittilässä sijaitseva asetuksella suojeltu Sammelselän erotusaita rakennuksineen ja Lieksassa sijaitseva Vornan taistelun muistomerkki.

Sekä julkisiin hallintotehtäviin että liiketoimintaan siirrettävät kohteet voidaan teknisesti siirtää Metsähallitukselle maa- ja metsätalousministeriön kautta. Luontopalveluille siirrettävästä omaisuudesta ja sen rahoitusmahdollisuuksista on hankittava ympäristöministeriön kanta ennen siirtojen suorittamista. Luontopalvelujen tulosalueeseen siirrettävät strategiset kohteet ovat ilman tuottovaadetta. Kohteen siirrossa voidaan käyttää työryhmän työssä arvoitettua tase-arvoa tai tasearvoa, joilla kohteet ovat olleet Museoviraston taseessa. Ei-strateginen, liiketoimintaan tuleva omaisuus tulee arvottaa Metsähallituksen tilintarkastajien hyväksymällä tavalla. Tässä pohjana voi olla teetetty konsulttityö ja siinä saadut arvot.

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tavoitteena on turvata Museovirastolta siirtyvien kohteiden hoidon ja huollon osaaminen, sidosryhmäyhteistyön jatkuvuus ja asiakaspalvelun sujuvuus tähän tarkoitukseen osoitettujen voimavarojen puitteissa. Hoidon ja palvelun tavoitteet on asetettu yhdessä Museoviraston kanssa (ks. luku 5.3).

Muinaisjäännösten hoidossa Metsähallituksella ja Museovirastolla on yhteisesti sovit-
tuja menettelytapoja. Organisaatioiden välillä on voimassa 1.10.2003 solmittu puitesopimus yhteistyöstä, jota päivitetään tarvittaessa (liite 4). Museovirastolla on muinaismuistolain nojalla oikeus tutkia ja hoitaa muinaisjäännöksiä, mutta luonnonsuojelualueilla

toimenpiteisiin voidaan tarvita erikseen luonnonsuojelulainsäädännön mukainen lupa. Metsähallituksen taas tulee pyytää Museovirastolta lupa muinaisjäännökseen kajoaviin hoitotoimenpiteisiin.

6.5 Senaatti-kiinteistöille siirrettävä kiinteistövarallisuus

Senaatti-kiinteistöille siirrettäväksi ehdotetuissa kohteissa on sekä strategisia että ei-strategisia rakennettuja kiinteistökohteita. Senaatille siirrettäväksi ehdotettava kiinteistövarallisuus on tarkemmin yksilöity liitteessä 7 (Senaatti-kiinteistöille siirrettävät kohteet; jaottelu pitkäaikaisilla sopimuksilla vuokrattaviin kohteisiin ja muihin kohteisiin).

Senaatti-kiinteistöt on valtion työympäristö- ja toimitila-asiantuntija, joka ottaa kokonaisvaltaisesti asiantuntijavastuuta asiakkaidensa toimitilaratkaisuista. Senaatti-kiinteistöjen tehtävä on valtion liikelaitoksista annettavan lain (1062/2010) mukaisesti tuottaa valtiolle tilapalveluita ja huolehtia valtion kiinteistöomaisuudesta sekä toimia liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti. Sen tulee kattaa kaikki menot sekä vastata kaikista kiinteistöliiketoiminnan riskeistä vuokrauksesta sekä palveluiden myynnistä saatavilla tuloilla sekä rahoittaa tarvittavat investoinnit. Lisäksi sen on taattava valtion liikelaitokseen sijoittamalle pääomalle (n. 3 mrd. euroa) asetettu tuottotavoite. Näillä vaatimuksilla valtio pyrkii ohjaamaan Senaatti-kiinteistöjä toimimaan kustannustehokkaasti ja markkinaneutraalisti. Toimitilojen vuokraus, palveluiden ja kiinteistövarallisuuden kehittäminen sekä investoinnit muodostavat Senaatti-kiinteistöjen liiketoiminnan perustan.

Senaatti-kiinteistöillä on entuudestaan omistajahallinnassaan 24 000 hehtaaria valtiotoimijoiden käyttämiä rakennettuja kiinteistöjä. Rakennuksia on kaikkiaan 10 800, joista suojeltuja rakennuksia on 440. Vuokrattuja tiloja on 6,5 miljoonaa neliömetriä ja 8 miljoonaa bruttoneliömetriä. Asiakkaita on läpi valtionhallinnon, ja Museovirasto on yksi niistä.

Museovirastolta siirrettävien kiinteistöjen joukossa on kansallisomaisuudeksi luokiteltavia kiinteistöjä. Kyseisille kiinteistöille määritetään siirron yhteydessä kirjanpidon tasearvot siten kuin liikelaitoslaissa kirjanpidosta ja taseesta edellytetään. Kulttuurihistorialliselta luonteeltaan omaisuus säilyy edelleen kansallisomaisuutena siirron jälkeen.

Valtiolla pidettävien kohteiden säilyminen tuleville sukupolville varmistetaan jatkossakin riittävällä kiinteistöjen ylläpidolla, systemaattisen korjausohjelman toteuttamisella sekä tarvittavilla suojelutoimenpiteillä. Kohteiden ylläpidon ja korjausten kustannukset katettaisiin omaisuuden siirron jälkeen vuokratuloilla, jotka Senaatti-kiinteistöt saisi kiinteistövarallisuuden vuokraamisesta Museovirastolle.

Kohteista tehtäisiin kokonaisvuokrasopimukset ja osapuolten jo pääosin valmisteleman yhteistyösopimuksen (liite 5) mukaiset periaatteet otettaisiin huomioon vuokraehdoissa ja vastuunjakokysymyksissä. Kokonaisvuokramallissa vuokranantaja huolehtii kiinteistöjen ylläpidosta ja kunnossapidosta ja vuokralainen omista käyttöön liittyvistä kiinteistöpalveluistaan (esim. siivouksesta ja turvapalveluista). Museoviraston ja Senaatti-kiinteistöjen tarkemmissa, kohdekohtaisissa vuokrasopimusneuvotteluissa hyödynnettäisiin vuokramallina esim. vuoden 2012 aikana Senaatti-kiinteistöille jo siirretyn Kansallismuseo-kiinteistökokonaisuuden yhteydessä laadittuja vuokrausehtoja.

Kohteiden vuokratasoista on tehty laskelmia, joissa lähtökohtana ovat valtion rakennetulle kiinteistövarallisuudelle yleisesti asetetut tavoitteet ja toimintaperiaatteet. Kohteiden vuokrauksella olisi siten kyettävä kattamaan kohteiden asianmukaisen ylläpidon ja kunnossapidon ohella myös kohteiden kulumisen, ylläpitävien peruskorjauksien rahoitukseen

otettavien lainojen lyhennykset ja korot sekä kiinteistöliiketoimintaan tavanomaisesti kuuluva varautuminen kohteiden omistajariskeihin. Vuokralaskelmissa on huomioitu kohteiden siirtohetken ylläpitävät korjaustarpeet siten, että esim. kiinteistövarallisuuteen sisältyvä peruskorjausvelka pystyttäisiin poistamaan keskipitkällä aikavälillä. Vuokraus tapahtuisi kokonaisvuokramallilla, jossa vuokran määrä muodostuu pääomavuokran osasta ja ylläpitovuokran osasta. Pääomavuokra pohjautuu kiinteistön arvoon ja siitä Senaatti-kiinteistöjen tuottovaateella laskettuun vuokramäärään. Ylläpitovuokran tasoja on arvioitu Senaatti-kiinteistöjen hallussa olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten toteumatietojen pohjalta sekä Museoviraston esittämien 15 vuoden korjaustarpeiden perusteella.

Strategisten kohteiden vuokraamisessa lähtökohtana ovat pitkät vuokrasopimukset (esim. vähintään 10-15 vuotta), joka osaltaan tukee Museoviraston toiminnan ja talouden pitkäjännitteistä suunnittelua ja toisaalta varmistaa samalla kiinteistövarallisuuden hyvän hoidon, kunnossapidon ja peruskorjausten toteuttamismahdollisuudet. Ei-strategisten kohteiden vuokraamisessa lähtökohtana ovat joustavammat vuokrauskäytännöt esim. strategisia kohteita selvästi lyhyempinä vuokrasopimuksina.

6.6 Valtion ei-strateginen kiinteistövarallisuus

Kuten luvussa 5.1 on esitetty, ei-strategisia kohteita on 40 kpl. Näistä 6 kpl on muinaisjäännöskohteita ja loput rakennettuja kohteita. Kohteet on yksilöity liitteessä 2 (Kiinteistöjen jako strategisiin ja ei-strategisiin kohteisiin). Valtion kiinteistöstrategian mukaisesti myös ei-strateginen kiinteistövarallisuus keskitettäisiin Senaatti-kiinteistöille ja Metsähallitukselle.

Museovirastolta siirtyvää ei-strategiseksi luokiteltavaa kiinteistövarallisuutta voitaisiin myydä sen vapautuessa valtion tarpeista ja luovutusta koskevan lainsäädännön ehtojen täytyessä. Kohteiden poikkeuksellisen käyttötarkoituksen ja suojelullisten reunaehtojen varmistamiseksi myyntien yhteydessä olisi kiinnitettävä erityistä huomioita luovutuksensaajaan kykyyn varmistaa omaisuuden suojelun toteutuminen jatkossakin. Samoin kiinteistövarallisuuden luovuttamisessa tärkeänä tavoitteena olisi myös kohteiden käyttötarkoituksen ja toiminnan tukeminen. Kohteiden ensisijaisena luovutuksensaajana tulisivin olla toiminnallisilta ja taloudellisilta resursseiltaan kohteiden vastuisiin nähden uskottavat ja vastuulliset toimijat.

Suomen perustuslain 92 §:n 2 momentin mukaan valtion kiinteää omaisuutta voidaan luovuttaa vain eduskunnan suostumuksella tai sen mukaan kuin lailla säädetään. Tarkemmin luovuttamisesta on säädetty laissa oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta (973/2002). Laki koskee paitsi maaomaisuutta myös toisen maalla sijaitsevia rakennuksia, ja sitä noudattavat valtion virastot, laitokset ja liikelaitokset. Lain 4 §:n mukaan valtion kiinteistövarallisuutta saadaan luovuttaa, jos luovuttamista on pidettävä taloudellisesti tarkoituksenmukaisena tai luovuttamiseen on erityinen syy, eikä ole olemassa perusteltua syytä pitää kiinteistövarallisuutta valtion omistuksessa. Lain nojalla ei kuitenkaan saa luovuttaa kiinteistövarallisuutta, jonka merkitys luonnonsuojelun tai kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelun taikka kiinteiden muinaisjäännösten rauhoittamisen kannalta on erittäin huomattava. Jos luovutettavalla kiinteistövarallisuudella saattaa olla huomattavaa merkitystä em. seikkojen kannalta, on ennen luovutusta pyydettävä luonnonsuojelun ja rakennussuojelun osalta ympäristöministeriön lausunto ja kiinteiden muinaisjäännösten osalta opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto (12 §).

7 Esityksen taloudelliset ja säädosvaikutukset

7.1 Museovirastolle kiinteistövarallisuuden luovutuksesta ja vuokraamisesta aiheutuvat taloudelliset vaikutukset

Esityksen vaikutukset Museoviraston kokonaistalouteen

Museoviraston toimintamenot -momentin (29.80.04) nettomenototeutuma vuonna 2012 oli noin 21,46 miljoonaa euroa (bruttomenot 26,4 milj. euroa - bruttotulot 4,9 milj. euroa).

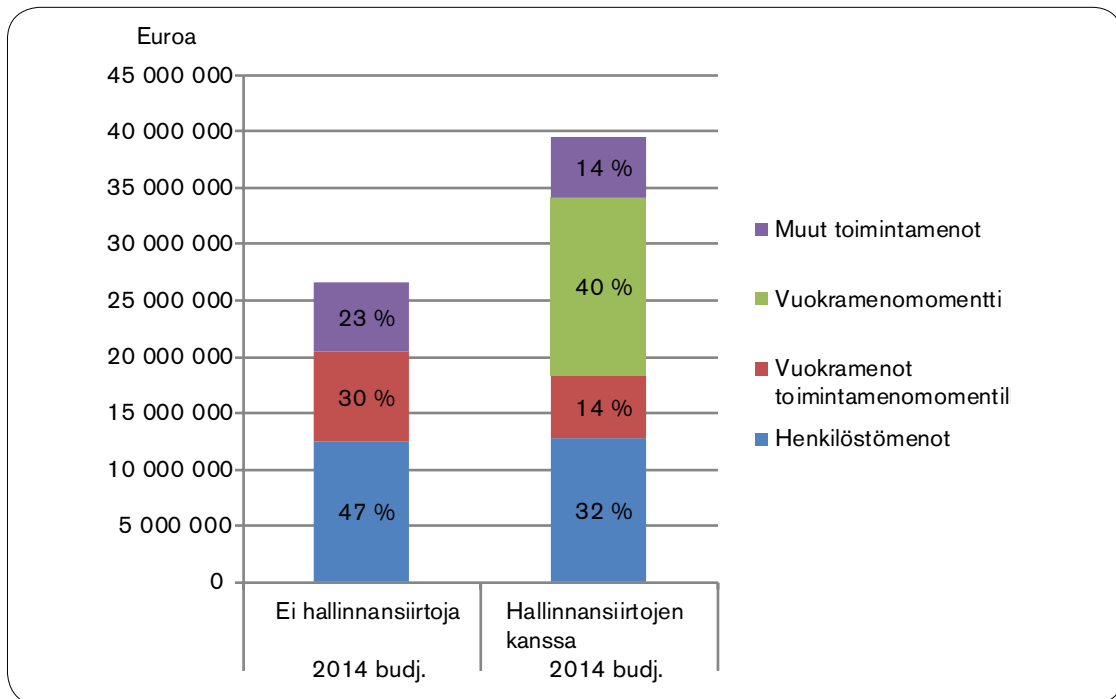
Toimintamenoissa henkilöstömenot ja vuokrat ovat selvästi suurimmat menoryhmät. Vuokramenot ovat kasvaneet viime vuosina merkittävästi ja ne aiheuttavat jatkossakin kasvavaa menopainetta. Vuodesta 2010 vuoteen 2012 viraston vuokramenot ovat kasvaneet n. 71,6 %. Vuonna 2014 vuokramenot ovat ilman kiinteistövarallisuuden hallinnansiirtojakin yhteensä arviolta 8,0 miljoonaa euroa, mikä vastaa noin 30 prosenttia toimintamenoista. Vuokramenojen nousu johtuu pääosin viraston uusien, Helsingin Sturenkadulla sijaitsevien toimitilojen vuokrauksen alkamisesta sekä kansallismuseon siirtämisestä Senaatti-kiinteistöjen hallintaan ja vuokrausjärjestelmään. Henkilöstömenot olivat vuonna 2012 noin 12,7 miljoonaa euroa. Ne vähenivät noin 1,7 miljoonaa euroa vuodesta 2011. Henkilöstömenot ovat laskeneet pääosin sopeuttamistoimien johdosta, joita on jouduttu tekemään viraston toimintamenoäärärahaan vuonna 2012 tehdyn leikkauksen takia. Samasta syystä ovat tällä hetkellä edellisiltä vuosilta siirtyneet toimintamenoäärärahat tärkeässä osassa Museoviraston vuosibudjetin rahoittamisessa.

Yhdessä henkilöstömenot ja vuokrat muodostavat vuonna 2014 noin 77 % viraston bruttotoimintamenoista ilman hallinnansiirtojakia. Hallinnansiirtojen toteutuessa yhteis-osuus nousee noin 86 %:iin.

Vuonna 2012 toimintamenoäärärahoista käytettiin palvelujen ostoihin noin 3,8 miljoonaa euroa, aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin noin 1,41 miljoonaa euroa sekä muihin menoihin noin 0,59 miljoonaa euroa. Museoviraston maksullisen toiminnan tuloista merkittävimmän osan toivat vuonna 2012 pääsylipputulot (1,29 milj. euroa), muinaismuistolain 13 ja 15 §:ien mukaiset tulot (0,78 milj. euroa) ja vuokratulot (1,31 milj. euroa).

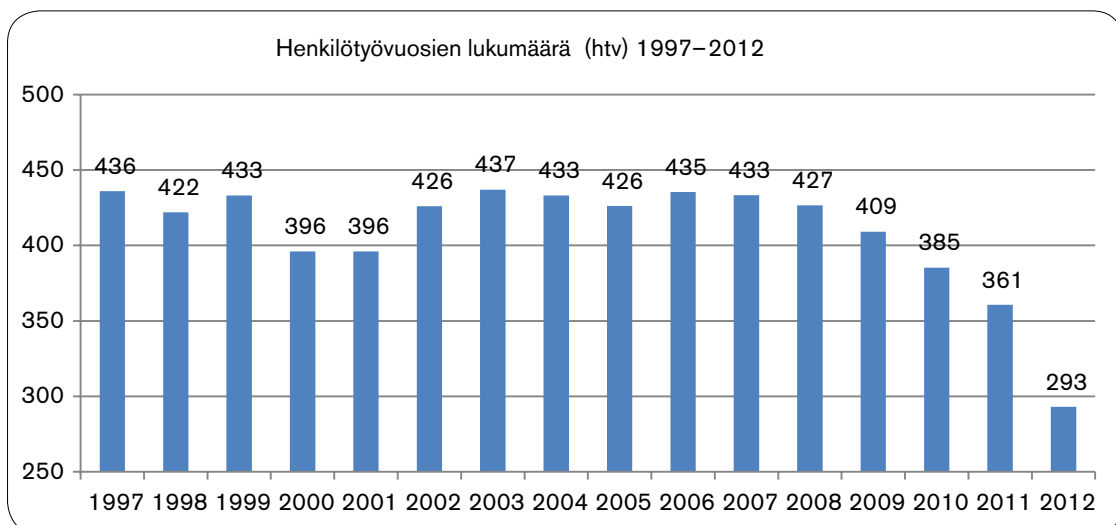
Kuvassa 2 on esitetty Museoviraston bruttotoimintamenojen jakauma vuonna 2014 työryhmän raporttia laadittaessa käytettävissä olevien arviolukujen perusteella. Kuva osoittaa vuokramenojen suhteellisen osuuden ilman työryhmän esityksen mukaisten hallinnansiirtojen ja vuokrajärjestelmän toteutumista ja sen toteutuessa. Kuvaaja osoittaa, että

Museoviraston menorakenne on painottunut kiinteisiin kuluihin ja henkilöstömenoihin, jolloin liikkumavaraa on niukasti. Työryhmän esityksen toteutuessa tämä trendi voimistuu.

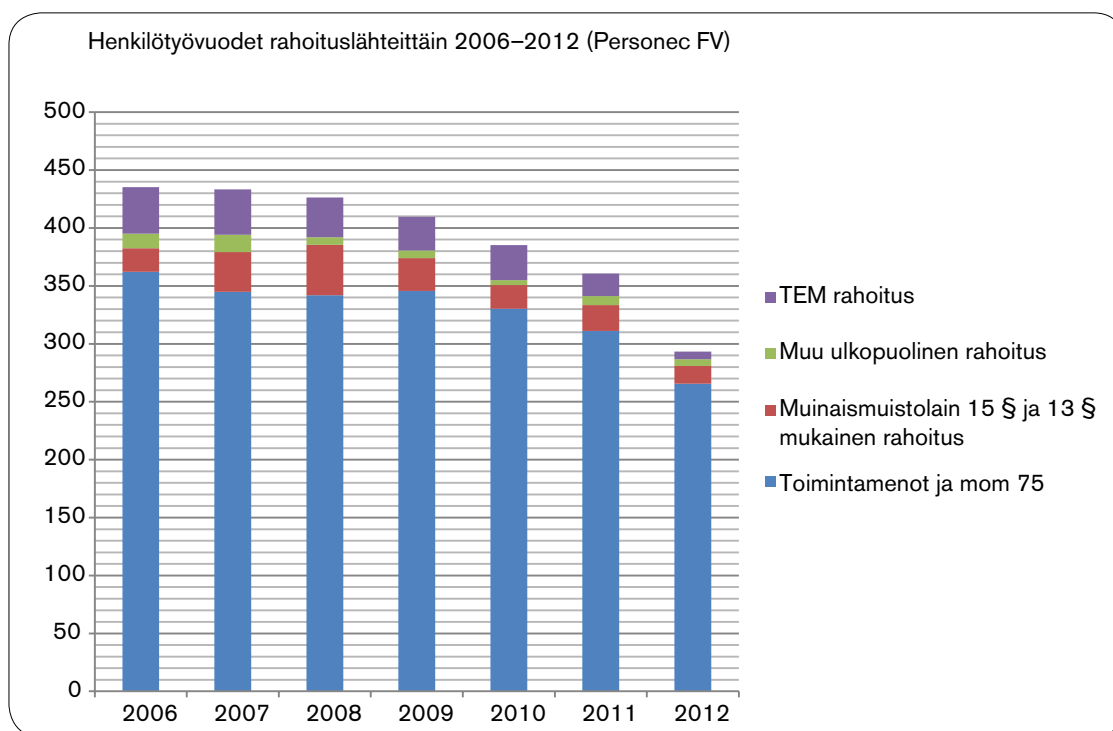
Kuva 2. Museoviraston toiminta- ja kulutusmenot (arvio) vuonna 2014

Kuvassa 3 on esitetty Museoviraston henkilötövuosien lukumäärän kehitys vuosina 1997–2012 ja kuvassa 4 henkilötövuosien lukumäärän kehitys niiden rahoituslähteen mukaan vuosina 2006–2012. Henkilötövuosien lukumäärä vuonna 2012 oli yhteensä 293. Määrä pieneni edellisestä vuodesta 18,7 % toimintamenoihin tehdyn määräraahaleikkauksen takia. Myös vuosina 2007–2011 viraston henkilötövuosien määrä väheni, ja tuolloin syynä olivat valtionhallinnon tuottavuusvähennykset. Vakinaisten henkilötövuosien osuus oli 77,3 % ja määräaikaisten osuus 22,8 % vuonna 2012. Aikaisempina vuosina määräaikaisten osuus oli keskimäärin 40 %, joten muutos oli huomattava. Vuodesta 2006 vuoteen 2012 vähennykseen on merkittävästi vaikuttanut myös työ- ja elinkeinoministeriön varoista tulleen rahoituksen vähentyminen, joka on ollut 33,6 htv (83,6 %). Vastaa- vana aikana toimintameno- ja investointimomenteilta rahoitetut henkilötövuodet vähenivät 96,63 htv (26,7%).

Kuva 3. Museoviraston henkilötövuosien lukumäärä vuosina 1997-2012. Lukumääriin sisältyy sekä vakinaisen että määräaikainen työvoima.

Kuva 4. Museoviraston henkilötyövuosien lukumäärä vuosina 2006–2012 rahoituslähteittäin.

Toimintamenomomentin lisäksi rakennuttamiseen on käytössä ns. investointimomentti (29.80.75 Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito), josta Museoviraston osuus vuonna 2013 on 2,1 miljoonaa euroa. Museovirasto on käyttänyt momenttia kaikkien hallinnassaan olevien kiinteistöjen konservointiin ja restaurointiin sekä tämän työn yhteydessä tehtäviin esiselvityksiin ja menetelmäkehitykseen. Momentilta on voitu käyttää vuosittain 7 henkilötyövuotta suoraan määräaikaisen työvoiman palkkaamiseen. Lisäksi momentilta on varattu vuosittain 100 000 euroa museolaivojen Kemi ja Tarmo ylläpitoon ja kunnostukseen.

Lisäksi Museovirastolla on käytössään talousarvion momentilla 29.80.95 arviomääräraha ”Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot”, jota saa käyttää muinaismuistolain toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja lain nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen. Määrärahaa on käytetty muinaisjäännöskohteiden hankintaan, joskin mahdollisuudet ovat olleet hyvin rajoitetut määrärahan suuruuden oltua pitkään 17 000 euroa vuosittain. Työryhmän esityksen toteutuessa määrärahan käyttö tulisi suuntautumaan mm. arkeologisten tutkimuskustannusten kohtuullistamiseen.

Esityksen vaikutukset Museoviraston kiinteistövarallisuuden hoidon talouteen

Taulukkoon 2 on koottu työryhmän esityksen mukaisten kiinteistövarallisuuden hallinnansiirtojen ja vuokrausjärjestelmän taloudelliset vaikutukset Museoviraston talouteen momenteittain. Taulukossa on esitetty yksinomaan työryhmän käsittelemien kohteiden hoidon ja käytön kustannuksia ja vuokramenoja. Poikkeuksena tästä on Suomen kansallismuseon rakennuksen vuokra, jonka siirtyminen uudelle momentille näkyy myös taulukossa. Taulukon luvut ovat työryhmän työn aikana käytettävissä olleita pyöristettyjä arviolukuja, ja ne voivat esityksen mahdollisessa toimeenpanossa muuttua.

Kiinteistövarallisuuden hallinnansiirtojen yhteydessä investointimomentilta 29.80.75 tulisi siirtää Museoviraston toimintamenoihin (29.80.04) 420 000 euroa määräaikaisen

asiantuntijahenkilöstön vakinaistamisen johdosta. Toimintamenoihin syntyisi kolmen henkilötyövuoden säästö 120 000 euroa kiinteistönhoitohenkilöstön osalta.

Momentille 29.80.75 tulisi jäädä Museoviraston käyttöön 1 000 000 euroa Seurasaa-ren ulkomuseon konservointiin, museolaivojen ylläpitoon ja korjaukseen sekä Museoviraston vuokraamien kohteiden saavutettavuuden parantamiseen. Tällöin Museoviraston määrärahan tarve vähenisi 680 000 euroa.

Kansallismuseo-osaston vastuulle jäisi Museoviraston vuokraamien museokohteiden asiakaspalvelu, näyttely- ja yleisötoiminnot, joihin oleellisesti kuuluvat kokoelmien tutkimus, hoito ja konservointi. Kansallismuseon kohteisiin käyttämien toimintamonomomentin 29.80.04 varojen ei arvioida hallinnansiirtojen johdosta muuttuvan edellyttäen, että Kansallismuseo jatkossakin huolehtisi itse vain samojen kohteiden avoinna pidosta, joista se huolehtii tällä hetkellä (ks. luku 4.3). Jotta arvio pitää paikkansa, tulisi muiden kohteiden avoinna pito siis edelleenkin voida luovuttaa nykyisille ja uusille yhteistyökumppaneille ehdoilla, jotka eivät lisäisi Museoviraston menoja nykyisestä.

Uuden vuokramomentin kohdalla taulukossa oleva luku 16,3 miljoonaa euroa sisältää Senaatti-kiinteistöiltä vuokrattavat strategiset rakennetut kohteet (12,6 milj. euroa), kansallismuseon (3,3 milj. euroa) sekä ei-strategiset kohteet, joita joudutaan vuokraamaan, kunnes niistä on saatu toiminnot siirrettyä pois (0,4 milj. euroa). Kokonaisuudessaan esityksen toteuttamisen vuokravaikutus uusien vuokrattavien kohteiden osalta olisi noin 14 miljoonaa euroa, kun otetaan huomioon myös Orimattilan keskusvaraston vuokra. Vuokravaikutuksen määrä tarkentuu vuokrasopimuksia valmisteltaessa.

Taulukko 2. Kiinteistöomaisuuden hallinnansiirtojen ja vuokrausjärjestelmän vaikutukset Museoviraston talouteen

Ei hallinnansiirtoja		Hallinnansiirtojen kanssa		Muutokset	
Kulttuuriympäristön hoito -osasto (mom. 29.80.04.2)	2 155 000	Kulttuuriympäristön hoito-osasto (mom. 29.80.04.2)	1 785 000		
Kiinteistönhoito	1 085 000	Kiinteistöhoito (sähköt, Seurasaari)	285 000	Säästö	-800 000
Palkat	1 070 000	Palkat	1 500 000	Siirto Säästö	420 000 -120 000
HTV-määrä	25	HTV-määrä	29	Siirto Säästö	7 -3
Vuokrat (mom. 29.80.04.2)	3 300 000	Vuokrat (mom. 29.80.04.2)	930 000		
Kansallismuseo	3 300 000	Kansallismuseo		Siirto	-3 300 000
		Orimattilan keskusvarasto	930 000	Lisäys	930 000
Kansallismuseo-osasto (mom.29.80.04.01)	1 605 000	Kansallismuseo-osasto (mom. 29.80.04.01)	1 605 000		
Henkilöstö	1 400 000	Henkilöstö	1 400 000		
HTV-määrä	44,5	HTV-määrä	44,5		
Muut avoinnapitokulut	205 000	Muut avoinnapitokulut	205 000		
Investointimomentti (mom. 29.80.75)	2 100 000	Investointimomentti (mom. 29.80.75)	1 000 000		
Palkkakulut	420 000	Palkkakulut		Siirto	-420 000
HTV-määrä	7	HTV-määrä		Siirto	-7
Rakennuttamisen investoinnit	1 680 000	Rakennuttamisen investoinnit	1 000 000	Säästö	-680 000
		Uusi vuokramomentti	16 300 000	Siirto	3 300 000
Yhteensä	9 160 000	Yhteensä	21 620 000	Säästöt yht.	1 600 000

7.2 Metsähallitukselle kiinteistövarallisuuden vastaanottamisesta aiheutuvat taloudelliset vaikutukset

Työryhmä esittää, että Museoviraston omistajahallinnassa olevasta strategisesta kulttuuri-historiallisesta kiinteistövarallisuudesta siirretään muinaisjäännekohteet sekä eräitä rakennuksia Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville. VaKuKi-työryhmän esityksen mukaisesti siirron yhteydessä tulee Metsähallitukselle siirtää kohteen käyttöön ja ylläpitoon tarvittavat varat.

Edellä luvussa 5.3 on esitetty hoito- ja palveluluokitus, jonka avulla Museoviraston strategisten muinaisjäännekohteiden hoidon ja palvelun kustannukset on arvioitu.

Museovirasto ja Metsähallitus arvioivat Museoviraston hallinnassa olevien strategisten muinaisjäännöskohteiden nykyisten käyttökulujen olevan noin 675 000 euroa ja kohteisiin syntyneen korjausvelan olevan noin 9,8 miljoonaa euroa. Tehdyn arvion mukaan näiden kohteiden osalta käyttökulujen tulisi olla vuosittain 1,3 miljoonaa euroa ja ylläpitokulujen noin 0,5 miljoonaa euroa, jotta korjausvelkaa ei enää syntyisi. Työryhmän arvioinnissa on katsottu, että 80 % näiden kohteiden käyttö- ja ylläpitokuluista tulisi kustantaa budjettivaroin, loput hankevaroin.

Metsähallitukselle siirrettävän strategisen rakennusperinnön osalta ylläpitokulut ovat nyt arviolta 40 000 euroa ja korjausvelka noin 0,5 miljoonaa euroa. Käyttökulujen tulisi olla noin 110 000 euroa vuosittain, jotta uutta korjausvelkaa ei syntyisi. Luontopalveluille siirtyvillä ei-strategisilla rakennusperintökohteilla on merkittävä korjausvelka.

Metsähallituksen Julkiset hallintotehtävät hoidetaan erillään liiketoiminnasta valtion talousarvioon osoitetuilla varoilla. Luontopalveluilla on kulttuuriperinnöstä vastaava toiminto osana luonnonsuojeluprosessia. Se ei nykyisin voimavaroin kykene hoitamaan Museovirastolta siirrettäväksi esitettyjä kohteita. Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville tulisi osoittaa vuodesta 2014 alkaen rahoitusta noin 1,2 miljoonaa euroa Museovirastolta siirtyneen strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden hoitoon ja ylläpitoon. Lisäksi nykyisen korjausvelan kuolettamiseen tulee osoittaa lisärahoitusta sitä mukaa kun suunnitelmat valmistuvat.

Suojelualueiden ulkopuolisen valtion strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden hoidon varoja ei voi ottaa Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien luonnonsuojeluun osoitetuista varoista. Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hallinnassa olevan kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden vaalimiseen tulisi osoittaa nimenomaiset resurssit ympäristöministeriön talousarviossa. Se mahdollistaisi valtion sisäisiin hallinnansiirtoihin liittyvien menettelytapojen ja niihin liittyvän rahoituksen läpinäkyvyyden seuraamisen. Tälle momentille tulisi tehdä Museoviraston kiinteistövarallisuuden omistajahallinnan mahdollisesta muutoksesta aiheutuvat momenttisiirrot vuodesta 2014 eteenpäin.

Työryhmän esityksessä on lähdetty siitä, että Museovirastossa säilyy asiantuntijaosaamisen raunioiden restauroinnissa. Hallinnan siirron onnistumista tukisi se, että Museovirasto kykenisi tukemaan Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien toimintaa painotetusti siirtymäkauden ajan. Tämä siirtymäkausi voisi olla esimerkiksi kolme vuotta (2014–16).

7.3 Senaatti-kiinteistöille kiinteistövarallisuuden vastaanottamisesta aiheutuvat taloudelliset vaikutukset

Senaatti-kiinteistöt on liikelaitos ja sen tulee kattaa vuokratuloilla kaikki kiinteistökulut hallinnassaan olevista kiinteistöistä. Ehdotetun omaisuuden siirron myötä Museovirasto maksaisi kohteista kokonaisvuokraa, joka muodostuu pääomavuokrasta ja ylläpitovuokrasta.

Vuokratulot Senaatille olisivat suuruusluokaltaan noin 15 miljoonaa euroa vuodessa, josta siirrettävän kiinteistömassan ylläpitokulujen osuus olisi noin 7 miljoonaa euroa vuodessa. Lisäksi Senaatti maksaa kiinteistöjen pääoma- ja rahoituskulut ja kantaa riskit omaisuuden vaurioitumisesta.

Työryhmän ehdotuksessa kiinteistöomaisuutta siirretään Senaatti-kiinteistöjen taseeseen valtion liikelaitoksista annetun lain (1062/2010) mukaisesti omaisuuden käyvällä siirtoarvolla. Siirtoarvon määrittämiseksi omaisuudesta on teetetty ulkopuolisen riippumattoman arvioitsijan kiinteistöarviointi. Lopullisesta siirtoarvosta ja siirron muista ehdoista

päättää valtioneuvosto saatuaan siihen ensin liikelaitoslain mukaisesti eduskunnalta valtuutuksen.

Senaatti-kiinteistöjen ohjauksessa omaksutun linjan mukaisesti kiinteistövarallisuus siirrettäneen velkapääomana vastaavasti kuin jos Senaatti-kiinteistöjen tekemät investoinnit katettaisiin lainarahoituksella. Pääoman takaisinmaksussa valtiolle lähtökohtana ovat kiinteistöomaisuuteen tehtävien investointien tapaan pitkät takaisinmaksuajat sekä valtion lainapääomastaan maksama pitkän aikavälin keskimääräinen rahoituskustannusten taso.

Senaatti-kiinteistöt vastaa rakennusomaisuuden ylläpidosta. Ylläpidon kustannukset katetaan liikelaitoslain mukaisesti toiminnan tuotoilla eli vuokrauksista saaduilla tuloilla. Ne kohteet, joita valtiotoimija (tässä tapauksessa Museovirasto) ei enää tarvitse toimintaansa eikä omaisuudelle ole muutakaan valtion tarvetta (ei-strateginen omaisuus) myydään mahdollisuuksien mukaan pois valtiolta. Kohteiden myyntiin liittyvät riskit, mm. taloudelliset riskit tyhjen kiinteistöjen kiinteistä vuosikuluista sekä myyntitappioista, kuuluvat liikelaitokselle.

7.4 Hallinnansiirroista aiheutuvat kertaluonteiset kulut osapuolille

Museovirasto ja Metsähallitus eivät pysty valmistelemaan ja toteuttamaan hallinnansiirtoja esitetyssä ajassa ilman lisäresursseja.

Museoviraston tarvitsema kertaluonteinen lisäresurssi on arviolta 324 400 euroa. Kustannusarvio sisältää mm. seuraavia toimenpiteitä: perehdyttäminen, osallistuminen katselmuksiin ja koulutukseen, käytännön kiinteistönhoidon asioiden ja asiakirjojen siirto, kohteiden arviointi suojelun kannalta ja suojelun täydentämisen vaatimat toimet, luovutuskannanotot, arkeologiset (maasto)selvitykset, yhteistyösopimuksien ja vuokrasopimuksien uusiminen, rakennuksia ja muinaisjäännöksiä koskevien tietojen tarkistaminen ja täydentäminen rekistereihin, rakennuspiirustusaineiston digitointi ja tietokantamuutokset sekä viestintä ja www-sivut.

Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville hallinnansiirtoprosessista aiheutuva kertaluonteinen lisäresurssien tarve on arviolta 343 000 euroa. Museovirastolta siirtyvien arvokohteiden hoito- ja palvelutyö tulee mahdollisimman nopeasti saada kytkettyä Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoito- ja palveluprosesseihin. Mikäli Museoviraston strategisten muinaisjäännösten ja eräiden rakennusten omistajahallinta siirretään vuoden 2014 alusta Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville, siitä syntyy väistämättä ostopalvelukuluja (esim. riskiarvioinnit) ja hankerahoitukseen sidottujen asiantuntijatoimien uudelleen järjestelyä.

Senaatti-kiinteistöjen osalta hallinnansiirtovaiheeseen liittyvät kertaluonteiset toimenpiteet suoritetaan liikelaitoksen nykyisten resurssien puitteissa. Senaatti-kiinteistöjen hallinnon kustannukset ovat osa liikelaitoksen normaalia kustannusrakennetta ja ne katetaan liikelaitoksen toiminnastaan saamalla vuokratuloilla.

7.5 Esityksen vaikutus lakiin ja valtioneuvoston asetukseen Museovirastosta

Museoviraston asema valtion kiinteistövarallisuuden haltijavirastona on todettu asetus- tasolla (asetus valtion kiinteistövarallisuuden hankinnasta, hallinnasta ja hoitamisesta

1070/2002, 2 § sekä valtioneuvoston asetus Museovirastosta 407/2004, 2 §), joten kiinteistövarallisuuden siirtäminen pois Museoviraston hallinnasta ei aiheuta muutoksia lain tasolla. Valtion kiinteistöstrategiasta vuonna 2010 annetun valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan asetuksessa 1070/2002 mainittua haltijavirastoluetteloa muutetaan vastaamaan tosiasiallista ajantasaista tilannetta.

Mahdollisuus toimia kiinteistövarallisuuden haltijavirastona ainakin väliaikaisesti on Museovirastolle kuitenkin jatkossa tarpeen, koska virasto saattaa yksityisten tekemissä testamentteissa olla nimenomaisesti mainittu kiinteän omaisuuden testamentinsaajana. Tällaisten tilanteiden varalta on myöhemmässä vaiheessa erikseen arvioitava menettelytavat.

Museovirastosta annetun lain (282/2004) 5 §:n 3 momentissa säädetään tilavuokrasta seuraavasti: Poiketen siitä, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään, liikeloudellisin perustein hinnoiteltavien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja niissä sijaitsevien tilojen vuokria voidaan kulttuuripoliittisista syistä alentaa siten, että tiloista peritään kulloinkin käyvän hintatason mukainen vuokra tai, kun sitä on pidettävä valtion edun mukaisena, vuokra saa olla käypää alempi tai sen perimisestä voidaan luopua. Koska Senaatti-kiinteistöjen tarkoitus ei ole vuokrata kiinteistöjä tai rakennuksia muille kuin Museovirastolle, joka puolestaan voi edelleen vuokrata niitä kolmansien osapuolten käyttöön, on säännös paikallaan Museovirastosta annetussa laissa. Valtion maksuperustelainsäädännön mahdollinen uudistaminen voi tulevaisuudessa vaikuttaa säännökseen. Tämänkaltaisen sääntely on kuitenkin välttämätöntä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kiinteistöjen käytössä pysymisen ja saavutettavuuden turvaamiseksi.

7.6 Esityksen vaikutus lakiin Metsähallituksesta

Esitettyjen siirtojen jälkeen Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hallussa on valikoima Suomen arvokkaimpia muinaisjäännöksiä ja merkittävä rakennusperintö. Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville suojelualueiden ulkopuolisten alueiden kulttuuriperinnön hallinnointi ja hoitaminen on uusi tehtävä.

Metsähallituksen hallinnointi sekä talouden ja hallinnon järjestäminen perustuu valtion liikelaitoksista annettuun lakiin (1185/2002) sekä Metsähallitusta koskevaan lakiin (1378/2004) ja asetukseen (1380/2004). Lakia Metsähallituksesta ollaan uudistamassa, sillä valtion liikelaitoksista annettu laki on kumottu. Metsähallituslain valmistelussa tulee selvittää, pitääkö Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tehtäväksi lisätä valtion strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden vaaliminen hallinnassaan olevilla alueilla.

7.7 Esityksen vaikutus lakiin ja valtioneuvoston asetukseen Senaatti-kiinteistöistä

Senaatti-kiinteistöistä säädetään laissa valtion liikelaitoksista (1062/2010) ja valtioneuvoston asetuksessa Senaatti-kiinteistöistä (1292/2010). Senaatti-kiinteistöt on valtion liikelaitos, jonka tehtävänä on tuottaa tilapalveluita valtion virastoille ja laitoksille sekä huolehtia hallinnassaan olevasta valtion kiinteistövarallisuudesta. Lain mukaan Senaatti-kiinteistöjen on toimittava liikeloudellisten periaatteiden mukaisesti. Senaatti-kiinteistöille on tehty useita hallinnansiirtoja. Senaatti-kiinteistöjen asema ja tehtävät eivät tule muuttumaan tässä esitetyn hallinnansiirron myötä vaan hallinnansiirto esitetään tehtäväksi vakiintuneella tavalla.

Liite 1. Luettelo Museoviraston kiinteistöomaisuudesta

#	Tun- nus	Hallinnollinen kiinteistö	Paikkakunta
Linnat			
1.	105	Hämeen linna	Hämeenlinna
2.	104	Olavinlinna	Savonlinna
3.	127	Turun linna	Turku
Museot ja kartanot			
1.	176	Ainola	Järvenpää
2.	110	Alikartano/ Frugård	Mäntsälä
3.	117	Anjalan kartano	Kouvola
4.	113	Cygnaeuksen galleria	Helsinki
5.	171	Hvitträsk	Kirkkonummi
6.	140	Hämeen linnan vankilamuseo	Hämeenlinna
7.	118	Koitsanlahden hovi	Parikkala
8.	174	Kotkaniemi	Luumäki
9.	116	Kuusiston kartano	Kaarina
10.	123	Lamminahon talo	Vaala
11.	130	Langinkosken keisarill. kalastusmaja	Kotka
12.	111	Louhisaari	Masku
13.	134	Lyytikälän talo	Suomenniemi
14.	114	Paikkarin torppa	Lohja
15.	112	Pukkilan kartano	Kaarina
16.	139	Rapolan kartano	Valkeakoski
17.	136	Runebergin koti	Porvoo
18.	109	Seurasaaren ulkomuseo	Helsinki
19.	137	Sissola	Ilomantsi
20.	107	Tamminiemi	Helsinki
21.	122	Urajärven kartano	Asikkala
22.	119	Yli-Lauroselan talomuseo	Ilmajoki
Käyttökiinteistöt			
1.	106	Merimuseo, Hylkysaari	Helsinki
2.	108	Orimattilan keskusvarasto	Orimattila
3.	164	Suvannon koulu	Pelkosenniemi
4.	149	Untamalan arkeologiakeskus	Laitila
Rakennusmuistomerkit			
1.	128	Myllymäen torppa	Nummi-Pusula
2.	x	Paltaniemen Keisaritalli	Kajaani
3.	133	Piispa Henrikin muistohuone	Kokemäki
4.	129	Seilin museokirkko ja hautausmaa	Länsi-Turunmaa
5.	141	Strömforsin ruukin yläpaja	Loviisa
6.	159	Vornan taistelun muistomerkki	Lieksa
7.	125	Välimaa	Utsjoki

#	Tun- nus	Hallinnollinen kiinteistö	Paikkakunta
Muinaisjäännökset			
Rauniot:			
1.	156	Brahenlinna	Ristiina
2.	161	Kajaanin linnanraunio	Kajaani
3.	115	Kuusiston linnanraunio	Kaarina
4.	132	Kärnäkosken linnoitus	Savitaipale
5.	168	Liikkalan vallit	Kouvola
6.	126	Raaseporin linnanraunio	Raasepori
7.	131	Svartholma	Loviisa
Muut muinaisjäännökset:			
1.	157	Astuvansalmen kalliomaal. suoja-alue	Ristiina
2.	197	Bällbyn kalmisto	Raasepori
3.	150	Haimiomäen polttokenttäkalmisto	Lieto
4.	146	Iso Linnamäki	Porvoo
5.	145	Juusjärven kalliomaalaus	Kirkkonummi
6.	162	Kalmosärkän asuinpaikka	Suomussalmi
7.	152	Kalmumäen kalmisto	Uusikaupunki
8.	154	Kappelniittu	Pöytyä
9.	166	Kastellinlinna	Raahe
10.	165	Ketomäki	Salo
11.	167	Koroistenniemi	Turku
12.	163	Kurjenpolven saamelaiskalmisto	Kittilä
13.	147	Käräjämäen kalmisto	Eura
14.	160	Leväluhdan uhrilähde	Isokyrö
15.	143	Liekosaaren röykkiökalmisto	Sastamala
16.	148	Liinmaan linnan alue	Eurajoki
17.	202	Muistolan muinaisjäännös	Salo
18.	158	Pisamalahden linnavuori	Sulkava
19.	155	Päivääniemen kalmisto	Lempäälä
20.	139	Rapolan muinaisjäännösalue	Valkeakoski
21.	203	Rautiosaari Hongikko kivik. as.paikka	Rovaniemi
22.	151	Ristipellon kalmisto	Lieto
23.	149	Untamalan Myllymäki	Laitila
24.	201	Vainiomäen kalmisto	Laitila
25.	144	Vartiokylän linnavuori	Helsinki

Muut

1. x Kainuun myllyt (18 kohdetta)
2. x Lapin porokämpät 4 kohdetta)

Liite 2. Kiinteistöjen jako strategisiin ja ei-strategisiin kohteisiin

Strategiset kiinteistöt

#	Tun- nus	Hallinnollinen kiinteistö	Paikkakunta
1.	176	Ainola	Järvenpää
2.	110	Alikartano/ Frugård	Mäntsälä
3.	157	Astuvansalmen kalliomaal. suoja-alue	Ristiina
4.	156	Brahenlinna	Ristiina
5.	113	Cygnaeuksen galleria	Helsinki
6.	171	Hvitträsk	Kirkkonummi
7.	105	Hämeen linna	Hämeenlinna
8.	140	Hämeen linnan vankilamuseo	Hämeenlinna
9.	146	Iso Linnamäki	Porvoo
10.	145	Juusjärven kalliomaalaus	Kirkkonummi
11.	161	Kajaanin linnanraunio	Kajaani
12.	162	Kalmosärkän asuinpaikka	Suomussalmi
13.	154	Kappelniihtu	Pöytyä
14.	166	Kastellinlinna	Raahe
15.	167	Koroistenniemi	Turku
16.	163	Kurjenpolven saamelaiskalmisto	Kittilä
17.	116	Kuusiston kartano	Kaarina
18.	115	Kuusiston linnanraunio	Kaarina
19.	132	Kärnäkosken linnoitus	Savitaipale
20.	147	Kärjäjämaen kalmisto	Eura
21.	123	Lamminahon talo	Vaala
22.	130	Langinkosken keisarill. kalastusmaja	Kotka
23.	160	Leväluhdan uhrilähde	Isokyrö
24.	143	Liekosaaren röykkiökalmisto	Sastamala
25.	168	Liikkalan vallit	Kouvola
26.	148	Liinmaan linnan alue	Eurajoki
27.	111	Louhisaari	Masku
28.	134	Lyytikälän talo	Suomenniemi
29.	202	Muistolan muinaisjäännös	Salo
30.	128	Myllymäen torppa	Nummi-Pusula
31.	104	Olavinlinna	Savonlinna
32.	108	Orimattilan keskusvarasto	Orimattila
33.	114	Paikkarin torppa	Lohja
34.	133	Piispa Henrikin muistohuone	Kokemäki
35.	158	Pisamalahden linnavuori	Sulkava
36.	155	Päivääniemen kalmisto	Lempäälä
37.	126	Raaseporin linnanraunio	Raasepori
38.	139	Rapolan muinaisjäännösalue	Valkeakoski

39.	151	Ristipellon kalmisto	Lieto
40.	136	Runebergin koti	Porvoo
41.	129	Seilin museokirkko ja hautausmaa	Länsi-Turunmaa
42.	109	Seurasaaren ulkomuseo	Helsinki
43.	131	Svartholma	Loviisa
44.	107	Tamminiemi	Helsinki
45.	127	Turun linna	Turku
46.	149	Untamalan Myllymäki	Laitila
47.	122	Urajärven kartano	Asikkala
48.	201	Vainiomäen kalmisto	Laitila
49.	125	Välimaa	Utsjoki
50.	119	Yli-Lauroselan talomuseo	Ilmajoki

Ei-strategiset kiinteistöt

#	Tun- nus	Hallinnollinen kiinteistö	Paikkakunta
1.	117	Anjalan kartano	Kouvola
2.	197	Bällbyn kalmisto	Raasepori
3.	150	Haimiomäen polttokenttäkalmisto	Lieto
4.-21.		Kainuun myllyt (18 kohdetta)	
22.	152	Kalmumäen kalmisto	Uusikaupunki
23.	165	Ketomäki	Salo
24.	118	Koitsanlahden hovi	Parikkala
25.	174	Kotkaniemi	Luumäki
26.-29.		Lapin porokämpät (4 kohdetta)	
30.	106	Merimuseo, Hylkysaari	Helsinki
31.	x	Paltaniemen Keisaritali	Kajaani
32.	112	Pukkilan kartano	Kaarina
33.	139	Rapolan kartano	Valkeakoski
34.	203	Rautiosaari Hongikko kivik. as.paikka	Rovaniemi
35.	137	Sissola	Ilomantsi
36.	141	Strömforsin ruukin yläpaja	Loviisa
37.	164	Suvannon koulu	Pelkosenniemi
38.	149	Untamalan arkeologiakeskus	Laitila
39.	144	Vartiokylän linnavuori	Helsinki
40.	159	Vornan taistelun muistomerkki	Liekka

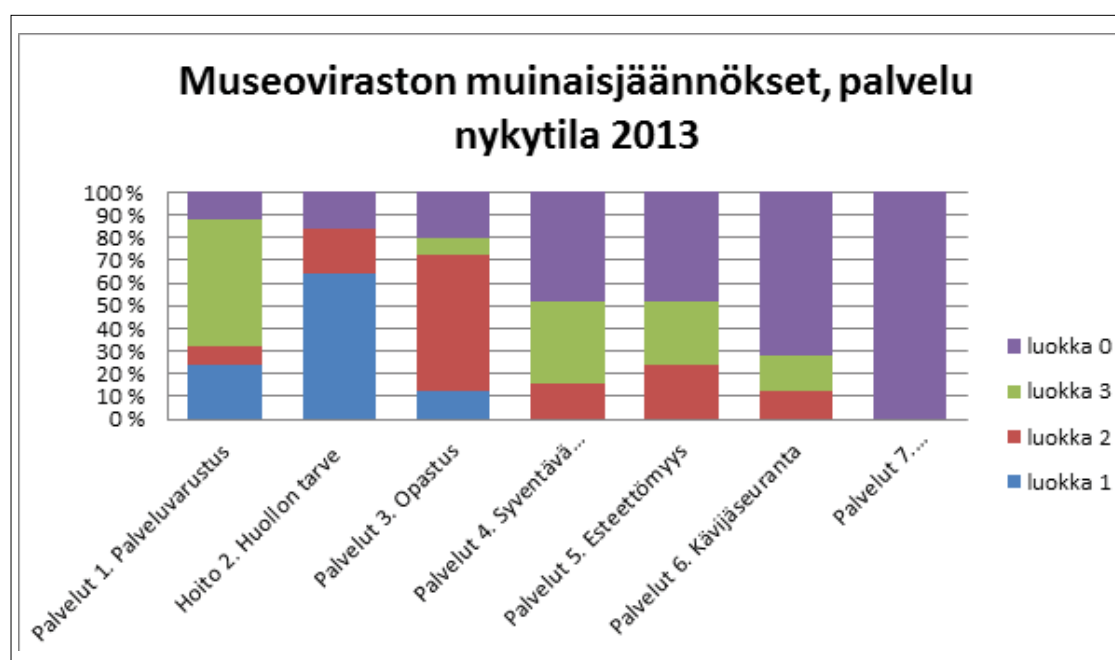
Liite 3. Museoviraston muinaisjäännökset ja valtion strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden hoito- ja palveluluokitus

Museovirasto ja Metsähallitus arvioivat Museoviraston strategisten muinaisjäännösten ylläpidon ja hoidon tarpeet sekä kustannukset hoito- ja palveluluokituksen avulla. Hoito- ja palveluluokitus on tehty Metsähallituksen strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden tarpeisiin ja se on saatavilla Metsähallituksesta (asia no 1180/2013). Rakennusperintöön painottunutta luokitusta täydennettiin muinaisjäännöksiä paremmin huomioivaksi Museoviraston Hoito- ja saavutettavuus -yksikön kanssa. Katso tarkemmin luku 5.3.

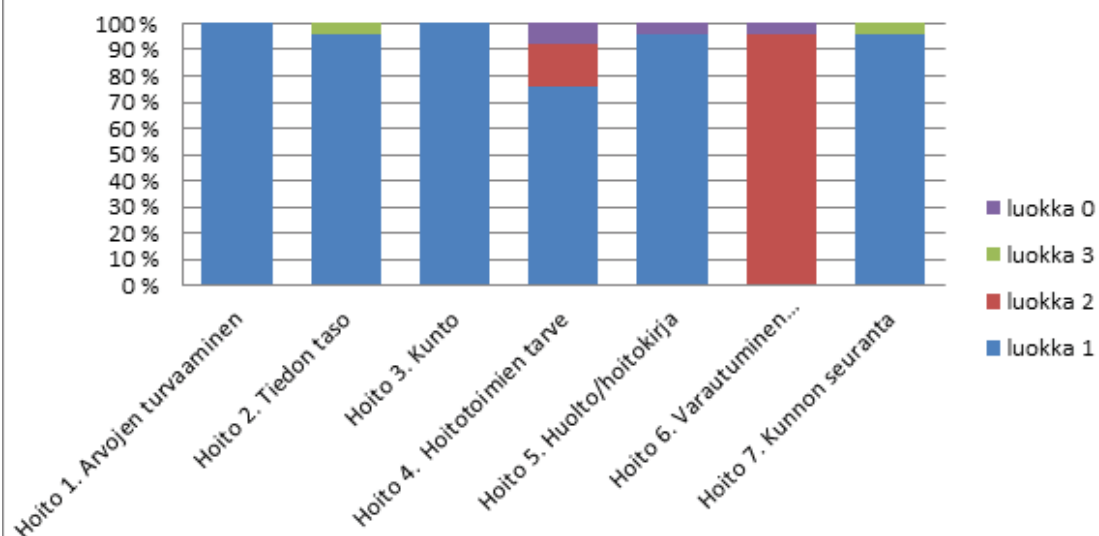
Hoito-luokitus	0	luokka 3	luokka 2	luokka 1
Hoito 1. Arvojen turvaaminen	Kohteen arvojen säilymisestä ei voi antaa arviota	Kohteen arvojen säilyminen on vaarantunut	Kohteen arvojen säilyminen on turvattu seuraavaksi kolmeksi vuodeksi	Kohteen arvojen säilyminen on turvattu seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi
Hoito 2. Tiedon taso	Kulttuuriperinnön asiantuntija ei tarkastanut kohdetta	Kulttuuri-perinnön asiantuntija on tehnyt paikalla katselmuksen (alle 3-vuotta sitten)	Kohteen ominaistiedot (paikkatieto, tyyppi) on selvitetty ja tiedot ovat viranomaisen tietojärjestelmässä	Kohteesta on ajantasainen dokumentaatio
Hoito 3. Kunto	Kohteen kunto ei ole tiedossa	Kohde on huonossa kunnossa	Kohde on tyydyttävässä kunnossa	Kohde on hyvässä kunnossa
Hoito 4. Hoito-toimien tarve	Kohteen hoitotarpeita ei ole määritelty	Hoidon tarve on jatkuvaa; hoitotoita tehtävä viittä vuotta harvemmin	Hoidon tarve on jatkuvaa; hoitotoita tehtävä 1-3 vuoden välein	Hoidon tarve on jatkuvaa; vuosittaista
Hoito 5. Huolto/hoitokirja	Kohteen huolto/hoitokirjan tarve on arvioitu	Kohde tarvitsee huolto/hoitokirjan, mutta sitä ei ole	Kohteella on huolto/hoitokirja, mutta sen päivitys on yli 5 vuotta vanha	Kohteella on ajantasainen huolto/hoitokirja
Hoito 6. Varautuminen uhkatekijöihin	Pelastussuunnitelman tarve ei ole tiedossa	Kohde ei vaadi pelastussuunnitelmaa	Kohteelle on tehty pelastussuunnitelma, koska kohde oman harkinnan tuloksena vaatii pelastussuunnitelman käytön tai muun syyn vuoksi	Kohde vaatii lakisääteisen pelastussuunnitelman
Hoito 7. Kunnon seuranta	Kulttuuriympäristöviranomainen ei ole tarkastanut kohdetta tai tarkastus on vanha (= yli 5 vuotta)	Kulttuuriympäristöviranomainen on tarkastanut kohteen 5 vuotta sitten	Kulttuuriympäristöviranomainen on tarkastanut kohteen 3-4 vuotta sitten	Kulttuuriympäristöviranomainen on tarkastanut kohteen 1-2 vuotta sitten

Palvelu- luokitus	Kohteeseen voi tutustua omatoimisesti (luokka 0)	luokka 3	luokka 2	luokka 1
Palvelu 1. Palvelu- varustus		Kohteelle johtaa opastettu polku/tie tms.	Kohteen läheisyyteen on tehty palveluvarustusta (vessa, nuotiokehä tms.)	Kohteen läheisyyteen on tehty asiakaspalvelua varten rakennuksia (kahvila/kioski/ parkkipaikka tms.)
Hoito 2.				
Huollon tarve	Kohteen huollon tarvetta ei ole määritelty	Kohdetta huolletaan, mutta sillä ei ole huolto/ hoitokirjaa	Huollon tarve on jatkuvaa; huoltotöitä tehtävä 1-3 vuoden välein ja sitä seurataan kohteen huoltokirjassa	Huollon tarve on jatkuvaa; vuosittaista ja sitä seurataan kohteen huoltokirjassa
Palvelu 3.				
Opastus		Kohteella on ulko-opasteet	Kohteella on ulko-opasteet ja verkkosivu	Kohteesta on kulttuuri-ympäristö-kasvatusaineistoa. Kohteella on ulko-opasteet ja verkkosivuja
Palvelu 4. Syventävä opastus		Kohteella voidaan järjestää työnäytöksiä tai siihen voi tutustua oppaan kanssa (voi olla muu toimija kuin haltija esim. yrittäjä)	Ainakin osan vuotta avoinna oleva kohde. Aukioloaikoina paikalla on opas. Kohteella on aktiivinen yhteistyö ympäröivän yhteisön kanssa.	Ympäri vuoden avoinna oleva kohde. Aukioloaikoina paikalla on opas. Kohteella on aktiivinen yhteistyö ympäröivän yhteisön kanssa.
Palvelu 5. Esteettö- myys		Kohteeseen voi tutustua muuallakin kuin maastossa	Kohteeseen voi osin tutustua esteettömästi myös maastossa	Kohteeseen voi suurelta osin tutustua esteettömästi myös maastossa
Palvelu 6. Kävijä- seuranta		Kohteen kävijöistä kootaan vähintään käyntimäärätieto, mutta ei joka vuosi tai eikä vertailukelpoisesti	Kohteessa on jatkuva vertailu-kelpoinen kävijäseuranta	Kohteessa on jatkuva vertailukelpoinen kävijäseuranta ja siellä kerätään asiakaspalautetta säännöllisesti.
Palvelu 7. Paikallis- taloudelliset vaikutukset		Alueella tehtävistä kävijä-tutkimuksista saadaan kulttuuriperintökohteesta tarkempia kävijätietoja.	Alueella tehtävistä kävijä-tutkimuksista saadaan kulttuuri-perintökohteesta vertailu-kelpoisia kävijätietoja.	Alueella tehtävistä kävijätutkimuksista saadaan tieto paikallis-taloudellisista vaikutuksista

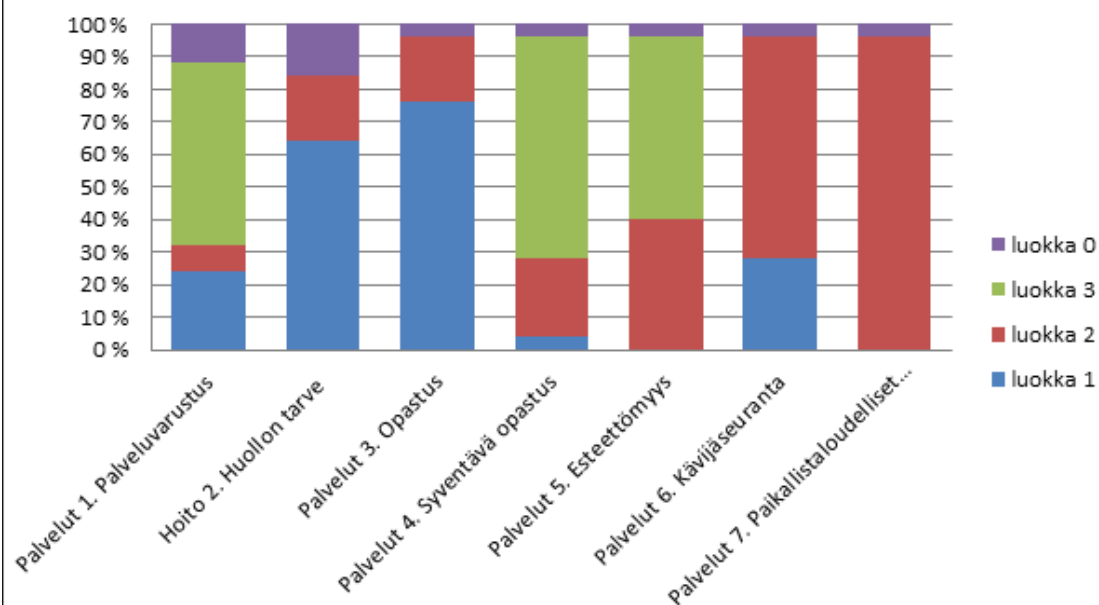
Kuvat 5-8: Museoviraston muinaisjäännösten hoito- ja palveluluokitus nykytilassa (2013) ja tavoitetilassa vuonna 2020. Nykytilakuvaus perustuu Museoviraston asiantuntijoiden arvioon; tavoitetilan hoito- ja palvelutarve on arvioitu Museoviraston ja Metsähallituksen asiantuntijoiden yhteistyönä.

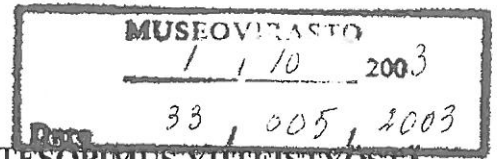
Museoviraston muinaisjäännökset, hoito tavoitetila 2020

Museoviraston muinaisjäännökset, palvelu tavoitetila 2020

Liite 4. Metsähallituksen ja Museoviraston välinen puitesopimus yhteistyöstä 1.10.2003

METSÄHALLITUKSEN JA MUSEOVIRASTON PUITESOPIMUS YHTEISTYÖSTÄ

1 Sopimusala ja sopimuksen luonne

Sopimus koskee Metsähallituksen ja Museoviraston yhteistyötä sekä Museoviraston toimintaa Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla.

Tällä sopimuksella sovitaan yhteistyön peruseriaatteet, joita noudatetaan tämän puitesopimuksen perusteella tehtävissä tutkimus-, restaurointi- ja hoitohankekohtaisissa, aineiston luovutuksia koskevissa ja muissa sopimuksissa.

2 Yhteistyön tavoitteet

Yhteistyön tavoitteina on

Tukea kulttuuriympäristön ja kulttuuriperinnön tunnistamista ja säilymistä sekä kulttuurihistoriallisesti kestävää hoitoa ja käyttöä Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla.

Kehittää ja toteuttaa kulttuuriperinnön inventointia ja hoitoa, siihen liittyvää tiedon ja taidon vaihtoa sekä yhteistyötä tietohallinnossa ja koulutuksessa.

Lisätä tietoa kulttuuriperinnön, luonnon, metsien ja vesialueiden käytöstä sekä saamelaiskulttuurista.

Vaikuttaa yhteistyössä siihen, että Metsähallituksen ja Museoviraston hallinnassa tai työalana olevan kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön vaalimiseen on riittävät tiedolliset, taidolliset ja taloudelliset voimavarat.

3 Yhteistyön periaatteet

Inventointi, dokumentointi, tutkimus ja suojeleohjelmien valmistelu

Metsähallitus ja Museovirasto ovat mahdollisuuksiensa mukaan yhteistyössä Metsähallituksen toteuttamissa, sen hallinnassa olevien maa- ja vesialueiden kulttuuriperinnön inventoinneissa ja dokumentoinneissa sekä suojeleutavoitteiden määrittelyssä.

Metsähallitus ja Museovirasto ovat myös yhteistyössä Museoviraston niissä inventoinneissa ja inventointeihin perustuvien suojeleohjelmien valmistelussa, jotka kohdistuvat myös Metsähallituksen maa- ja vesialueisiin.

Restaurointi, rakennuttaminen ja hoito

Ennen sellaisten toimenpiteiden, jotka liittyvät Metsähallituksen hallinnassa olevilla maa- ja vesialueilla sijaitseviin muinaisjäännöksiin sekä suojeltuun rakennusperintöön, aloittamista Metsähallitus on yhteydessä Museovirastoon kulttuuriperinnön vaalimista koskevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Metsähallitus ottaa erityisesti huomioon kulttuuriympäristöön liittyvät valtakunnalliset selvitykset sekä Museoviraston sektori-inventoinnit ja muut suojeluohjelmat.

Metsähallitus ja Museovirasto ovat työ- ja työllisyysohjelmia laatiessaan ja toteuttaessaan yhteistyössä siten, että rakennuttamis-, restaurointi- ja hoitohankkeiden kohdentuminen ja toteuttamisedellytykset vastaavat osapuolten yhteisiä tarpeita ja tavoitteita.

Erityistä huomiota kiinnitetään antikvaarisesti ja ekologisesti kestävien hoito- ja korjaustapojen ja rakennusmateriaalien käyttöön, rakentamisen alueellisten ja paikallisten ominaispiirteiden turvaamiseen sekä kulttuuriperinnön vahvistamiseen alue- ja paikallistason voimavarana.

Museoviraston tutkimustoiminta Metsähallituksen hallinnassa olevilla alueilla ja kohteissa

Metsähallitus voi osoittaa hallinnassaan olevia alueita Museoviraston tutkimuskäyttöön silloin, kun se on sovitettavissa muihin maankäyttötavoitteisiin eikä vaaranna alueiden suojelutavoitteiden saavuttamista. Tällaisille alueille laaditaan käyttöoikeussopimus, jossa määritellään yhteistyön ehdot. Käyttöoikeussopimuksen yleiset ehdot on määritelty tämän puitesopimuksen liitteessä 1.

Käyttöoikeussopimusalueilla voidaan poiketa Metsähallituksen ympäristö- ja laatuohjeistosta (standardit ISO 14001 ja ISO 9001). Mahdolliset poikkeamat kirjataan. Näissä tapauksissa tehdään erillinen ympäristönäkökohtakartoitus.

Metsähallituksen hallinnassa olevan alueen tutkimuskäytöstä sopii alueen haltija eli Metsähallituksessa aluetta hallinnoiva tulosalue Museoviraston kanssa. Luonnonsuojelualueiden käyttöoikeuden luovutukset tapahtuvat Metsähallituksen luonnonsuojelun tulosalueen viranomaispäätöksellä tai sopimuksella.

Tietojen vaihto ja levitys

Museovirasto ja Metsähallitus voivat erikseen sopien käyttää toistensa asiantuntijapalveluita tutkimus-, koulutus-, opetus- ja kehittämistarkoituksiin.

Museovirasto ja Metsähallitus voivat erikseen sopia tietojen luovuttamisesta rekistereistään (inventointitiedot, suojelutietokannat) sopimusosapuolten viranomais- ja asiantuntijatoimintaan liittyviä tutkimus-, suojelu- ja kehittämistarkoituksia varten.

Osapuolet pyrkivät aineistojensa vaihdossa yllämainittuihin tarkoituksiin vastavuoroisuuteen ja maksuttomuuteen siten, että aineistojen kokoamisesta

aiheutuvat kustannukset otetaan kuitenkin huomioon. Tietojen luovutuksessa noudatetaan aineiston käyttöoikeussopimusmallia (liite 3).

Osapuolet toimittavat toisilleen korvauksetta kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön sekä niiden vaalimiseen liittyvistä julkaisuistansa kaksi kirjastokappaletta.

Metsähallitus ja Museovirasto kehittävät tarvittaessa yhteistyössä inventointi- ja dokumentointimenetelmiä ja edistävät yhteisiin työaloihinsa liittyvää tutkimustoimintaa, esimerkiksi olemalla aloitteellisia tutkimushankkeiden aikaansaamisessa, osallistumalla tutkimushankkeiden ohjausryhmien toimintaan sekä tutkimusseminaarien ja -retkien järjestämiseen.

Osapuolet voivat käyttää toistensa toimitiloja erikseen sovittavilla tavoilla, kulttuuriperintöä koskevan tiedon välittämiseen.

4 Yhteistyön järjestäminen

Yhteistyön järjestämisessä pyritään siihen, että sopijapuolet ovat hyvin selvillä yhteistyöhön vaikuttavista toisen sopijapuolen suunnitelmista, toimenpiteistä ja järjestelyistä. Tässä tarkoituksessa sopijapuolet neuvottelevat sekä tiedottavat toisilleen toisen sopijapuolen etuja koskevista suunnitelmista ja toimenpiteistä. Neuvotteluja, yhteydenpitoa ja tiedottamista toteutetaan sekä keskus- että aluetasolla.

Metsähallitus ja Museovirasto asettavat yhteistyöryhmän, jossa on kolme edustajaa kummastakin organisaatiosta. Yhteistyöryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Yhteistyöryhmä informoi Metsähallituksen ja Museoviraston organisaatioita ja johtoa osapuolten toiminnasta, sopimuksen toteuttamiseen liittyvistä yhteistyötavoista sekä kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön hoidon tavoitteista.

Yhteistyöryhmä voi esittää erillisten käyttöoikeussopimusten tekemistä Metsähallituksen hallussa olevilla alueilla ja sen haltuun siirtyvillä, merirannikkoon ja -saaristoon sijoittuvilla alueilla.

5 Voimassa olevat sopimukset

Metsähallitus ja Museovirasto ovat solmineet 1.11.1993 sopimuksen rakennusten suojelussa ja varjelussa noudatettavasta luokittelusta, jota käytetään Metsähallituksen hallinnassa olevien, valtion omistamien rakennusten suojelussa. (liite 2)

Vuonna 1993 allekirjoitettu sopimus on voimassa toistaiseksi eikä tällä puitesopimuksella ole tarkoitettu korvata tai muuttaa sitä milteään osin.

6 Sopimuksen soveltaminen ja voimassaolo

Sopimuksen soveltamista koskevat kysymykset ja mahdolliset sopimuksen soveltamista koskevat erimielisyydet, samoin kuin sopimuksen muutostarpeet käsitellään yhteistyöryhmässä.

Sopimus on voimassa toistaiseksi. Sopimus voidaan saattaa päättymään vuoden kuluttua irtisanomisesta. Irtisanominen on suoritettava kirjallisesti.

Sopimus tulee voimaan allekirjoitushetkellä.

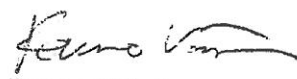
Sopijapuolet vastaavat siitä, että kummankin organisaatiota tiedotetaan sopimuksen sisällöstä ja soveltamisesta.

Tätä sopimusta on tehty kaksi samasanaista kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Helsingissä 1.10.2003

METSÄHALLITUS

Jan Heino
Toimitusjohtaja

Rauno Väisänen
Luonnonsuojelujohtaja

MUSEOVIRASTO

Henrik Lilius
Pääjohtaja, valtionarkeologi

Heikki Halttunen
Hallintojohtaja

- Liiteluettelo
1. Alueiden käyttöoikeussopimusmalli. Tässä liitteessä määritellään ne yleiset sopimusehdot, joita noudatetaan silloin kun Metsähallitus luovuttaa alueen käyttöoikeuden Museovirastolle.
  2. Sopimus Museoviraston ja Metsähallituksen välillä rakennusten suojelussa ja varjelussa noudatettavasta luokittelusta 1.11.1993.
  3. Aineiston käyttöoikeussopimusmalli. Tässä liitteessä määritellään ne yleiset sopimusehdot, joita noudatetaan silloin kun Metsähallitus luovuttaa aineistojaan Museoviraston käyttöön tai Museovirasto luovuttaa aineistojaan Metsähallituksen käyttöön.

Liite 5. Sopimusluonnos Senaattikiinteistöjen ja Museoviraston yhteistyöstä

Luonnos 17.4.2013

SOPIMUS SENAATTI-KIINTEISTÖJEN JA MUSEOVIRASTON YHTEISTYÖSTÄ Museoviraston Senaatilta vuokraamissa linnoissa ja museoissa

Tämä sopimus koskee linna- ja museokohteita, joita Museovirasto vuokraa Senaattikiinteistöiltä: Ainola – Sibeliuksen koti (Järvenpää), Alikartano (Mäntsälä), Cygnaeuksen galleria (Helsinki), Hvitträsk (Kirkkonummi), Hämeen linna, Hämeen linnan vankilamuseo (Hämeenlinna), Kuusiston kartano (Kaarina), Lamminahon talo (Vaala), Louhisaaren kartanomuseo (Masku), Lyytikälän talo (Suomenniemi), Myllymäen torppa (Nummi-Pusula), Olavinlinna (Savonlinna), Paikkarin torppa (Lohja), Piispa Henrikin muistuhuone (Kokemäki), Runebergin koti (Porvoo), Suomen kansallismuseo (Helsinki), Urho Kekkosen museo Tamminiemi (Helsinki), Turun linna, Urajärven kartanomuseo (Asikkala) ja Yli-Lauroselaan talo (Ilmajoki).

1. Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Museovirasto vuokraa tässä sopimuksessa tarkoitettuja kohteita voidakseen toteuttaa lakisäateisiä tehtäviään, joita ovat kansallisomaisuuden kartuttaminen, hoito ja näytteillä pito, toimiminen kulttuuriperinnön ja -ympäristön suojelusta vastaavana asiantuntijaviranomaisena, vastaaminen muinaisjäännösten ja kulttuuriympäristön hoidosta ja valvonnasta sekä kulttuuriperinnön tutkiminen ja kulttuuriperintöä koskevan tiedon tallentaminen, säilyttäminen ja käytettäväksi saattaminen.

Sopimuksen tarkoitus on mahdollistaa Museoviraston osallistuminen vuokrattavien kohteiden hoitoon siten, että Museovirasto pystyy ylläpitämään ja kehittämään rakennusperintöön, muinaisjäännöksiin ja museotoimeen liittyvää rakennushistorian, restauroinnin, konservoinnin, arkeologian, historian ja kansatieteen erityisosaamistaan sekä huolehtimaan kohteiden tunnetuksi tekemisestä ja tiedonvälityksestä yleisölle.

Sopimuksen tarkoitus on myös turvata Museoviraston erityisosaamisen hyödyntäminen vuokrattavien kohteiden kokonaisvaltaisessa hoidossa.

Molemmat osapuolet sitoutuvat huolehtimaan siitä, että edellä mainitut tarkoitukset toteutuvat.

2. Sopimuksen suhde muihin sopimuksiin

Jokaisesta kohteesta on erikseen vuokrasopimus Museoviraston ja Senaattikiinteistöjen välillä. Tätä yhteistyösopimusta noudatetaan vuokrasopimuksen ohella, mutta ristiriitalanteissa kohdekohtainen vuokrasopimus on määrävä. Yksittäisen kohdekohtaisen vuokrasopimuksen päättymisen ei vaikuta tämän yhteistyösopimuksen voimassaoloon muiden tässä sopimuksessa tarkoitettujen kohteiden osalta.

Lisäksi Museoviraston ja Senaatti-kiinteistöjen välillä on 25.9.2007 allekirjoitettu kumppanuussopimus, joka koskee yhteistyötä muiden kuin Museoviraston vuokraamien linna- ja museokohteiden hoidossa. Tämä yhteistyösopimus ei vaikuta kumppanuussopimuksen voimassaoloon. Sikäli kuin tässä yhteistyösopimuksessa tai kohdekohtaisessa vuokrasopimuksessa ei ole jostakin asiasta sovittu, noudatetaan kumppanuussopimusta.

3. Vuokraus sekä vastuunjako korjauksissa, restauroinnissa ja konservoinnissa

Museovirasto maksaa kohteista kokonaisvuokraa vuokrasopimusten mukaisesti.

Senaatti-kiinteistöt vastaa vuokrattavien kohteiden kiinteistöhuollosta, ylläpidosta ja korjauksista. Kiinteistöhuollon, ylläpidon ja korjausten suunnittelussa ja toteutuksessa Senaatti-kiinteistöt tekee yhteistyötä Museoviraston kanssa tämän sopimuksen periaatteiden mukaisesti. Senaatti-kiinteistöt vastaa korjaus- ja restaurointihankkeiden rakennuttamisesta ja rahoituksesta.

Museovirasto osallistuu vuokrattavien kohteiden hoitoon, restaurointiin ja konservointiin. Normaalin viranomaisvalvonnan lisäksi Museovirasto avustaa hankkeissa mm. suunnittelijoiden ja urakoitsijoiden valinnassa, suunnittelun ohjauksessa ja toteutuksen valvonnassa sekä osallistuu hankekohtaisesti sovituilta osin myös muihin erityisasiantuntemusta edellyttäviin tehtäviin. Museovirasto hoitaa edellä tarkoitetut tehtävät virkatyönä ja omalla rahoituksellaan, ellei toisin sovita. Museovirastolla voi olla myös sen omalla vastuulla toteutettavaa kohteisiin liittyvää rakennushistoriallista ja arkeologista tutkimusta, mittausdokumentointia, konservointisuunnittelua, konservointia ja maisemanhoitoa.

Korjaus- ja restaurointitöiden apuvälineinä on kohdekohtainen hoito-ohje sekä korjaus-, restaurointi- ja ympäristösuunnitelma. Em. ohjeet ja suunnitelmat laaditaan Senaatti-kiinteistöjen ja Museoviraston yhteistyönä.

Tehtävien jaosta sovitaan kohdekohtaisissa vuokrasopimuksissa ja vuosittaisissa yhteistyöryhmän kokouksissa. Lisäksi korjaus- ja restaurointihankkeista laaditaan projektisuunnitelma, jossa sovitaan vastuunjako kyseisen hankkeen osalta. Jokaiseen restaurointihankkeeseen ja suurempaan korjaushankkeeseen nimetään Museovirastosta vastaava asiantuntija. Kohdekohtaisen korjaus-, restaurointi- ja ympäristösuunnitelman ulkopuolisista pienistä ja kiireellisistä korjaustoimenpiteistä sovitaan kuitenkin kohdekohtaisesti nimettyjen yhdyshenkilöiden välityksellä erikseen siten, että toimenpiteet voidaan suorittaa viivyttyksettä, mutta niissä otetaan huomioon kohteen kulttuurihistoriallinen arvo ja käyttötarkoitus.

4. Kiinteistönhuolto- ja ylläpitopalvelut

Vuokrattavissa kohteissa, joissa Museovirastolla on voimassaolevat kiinteistönhuollon ja ylläpidon sopimukset palveluntuottajien kanssa, siirretään sopimukset Senaatti-kiinteistöille.

Vuokrasopimuksen allekirjoittamisesta alkaa kolmen vuoden siirtymäaika, jona aikana Museovirasto voi jatkaa itse suorittamiensa kiinteistönhoito- ja ylläpitotyötehtävien hoitamista kohteissa. Asiasta sovitaan erikseen kussakin vuokrasopimuksessa. Tässä tarkoitettujen Museoviraston tuottamien palvelujen hinnoittelu määritellään Senaatti-kiinteistöjen keskimääräisten kiinteistökulujen mukaan. Siirtymäkauden jälkeen Senaatti-kiinteistöt voi erityisistä syistä ostaa edelleen Museovirastolta kiinteistönhuolto- ja ylläpitopalveluja yksittäisissä kohteissa.

5. Museotoimi ja edelleen vuokraus

Museovirasto vastaa vuokrattavien kohteiden museotoiminnasta ja päättää siitä, mitkä kohteet pidetään kulloinkin avoinna yleisölle. Lisäksi Museovirasto vastaa kohteiden julkaisu-, näyttely- ja verkkosivutuotannosta.

Museovirastolla on oikeus Senaatti-kiinteistöjen suostumuksella vuokrata kohteita edelleen ja/tai luovuttaa niiden museotoiminta toiselle taholle.

6. Koulutusyhteistyö

Museovirasto voi tehdä vuokrattavissa kohteissa yhteistyötä oppilaitosten kanssa edistääkseen kulttuuriperintöalan osaamista. Kustakin koulutusyhteistyöhankkeesta sovitaan erikseen Senaatti-kiinteistöjen kanssa.

7. Vankityö

Senaatti-kiinteistöt pyrkii siihen, että vuokrattavien kohteiden kiinteistöhuollossa ja korjauksissa edelleen hyödynnetään vankityövoimaa mahdollisuuksien mukaan. Vankityövoiman käytöstä kussakin kohteessa sovitaan erikseen.

8. Yhteistyöryhmä

Vuokrattaville kohteille asetetaan kohderyhmittäin alueelliset yhteistyöryhmät tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Yhteistyöryhmissä on edustajat vähintään Senaatti-kiinteistöistä, Museovirastosta, Suomen Kansallismuseosta ja pitkäaikaisilta avoinna pidon yhteistyökumppaneilta. Tapauskohtaisesti yhteistyöryhmään voidaan kutsua paikallisia toimijoita (esim. matkailutoimi ja kaupungin edustus).

Kukin yhteistyöryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa ja suunnittelee muun kiinteistöbudjetoinnin kanssa koordinoitusti seuraavan vuoden toimenpiteet kohteittain. Koollekutsumisesta vastaa Senaatti-kiinteistöt.

Yhteistyöryhmällä ei ole varsinaista päätösvaltaa, vaan mahdollisuus esittää asioita Museovirastolle ja Senaatti-kiinteistöille.

Yhteistyöryhmän jäsenet toimivat ao. kohderyhmään kuuluvien kohteiden osalta yhteyshenkilöinä, jotka ensi sijassa huolehtivat tiedonkulusta asianosaisten välillä sekä siitä, että tässä yhteistyösopimuksessa sovitut velvoitteet täytetään.

9. Sopimuksen muuttaminen ja voimassaolo

Tämä yhteistyösopimus on voimassa toistaiseksi 1 vuoden irtisanomisajalla. Sopimus on irtisanottavissa kuitenkin aikaisintaan vasta 1.1.2020. Sopimusta voidaan muuttaa aiemmin vain yhdessä sopimalla.

Sopimusta on laadittu kaksi (2) kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.

Paikka ja päiväys

Allekirjoitukset

Liite 6. Metsähallitukselle siirrettävät kiinteistökohteet

#	Tun- nus	Hallinnollinen kiinteistö	Paikka- kunta	Käyttötarkoitus nimi / rakennus	Siirrettävät kiinteistöt	Kiint. kpl	Maa-alueet m2	Rak. lkm	Rak. Brm2	Strateginen/ ei-strat.
1.	157	Astuvansalmen kalliomaalausten suoja-alue	Ristiina	muinaisjäännös	696-461-2-13	1	125 400	0	0	S
2.	156	Brahenlinna	Ristiina	raunio, muinaisjäännös	491-537-3-120, määräala	1	1 150	0		S
3.	197	Bällbyn kalmisto	Raasepori	muinaisjäännös	710-619-1-77, 710-619-1-112	2	3 090	0	0	E
4.	150	Haimiomäen polttokenttäkalmisto	Lieto	muinaisjäännös	423-428-3-50	1	2 600	0	0	E
5.	146	Iso Linnamäki	Porvoo	muinaisjäännös	638-455-1-1	1	27 300	0	0	S
6.	145	Juusjärven kalliomaalaus	Kirkko- nummi	muinaisjäännös	257-498-2-75	1	2 330	0	0	S
7.	161	Kajaanin linnanraunio	Kajaani	raunio, muinaisjäännös	205-401-2-0	1	1 150	1	600	S
8.	162	Kalmosärkän asuinpaikka	Suomus- salmi	muinaisjäännös	777-409-6-31	1	362 700	0	0	S
9.	152	Kalmumäen kalmisto	Uusi- kaupunki	muinaisjäännös	895-419-5-16 ja 895-419-5-18	2	6 190	0	0	E
10.	154	Kappeliiniittu	Pöytyä	muinaisjäännös	636-465-1-182	1	12 269	0	0	S
11.	166	Kastellinlinna	Raahel	muinaisjäännös	678-415-21-152	1	34 480	0	0	S
12.	165	Ketomäki	Salo	muinaisjäännös	734-409-8-63	1	4 370	0	0	E
13.	177	Kittilän porokämpät	Kittilä	porokämppejä	Ei kiinteistöjä	0	0	8	0	E
14.	167	Koroistenniemi	Turku	muinaisjäännös	853-447-1-1	1	9 800	0	0	S
15.	163	Kurjenpolven saamelaiskalmisto	Kittilä	muinaisjäännös	261-405-5-65	1	3 070	0	0	S
16.	115	Kuusiston linnanraunio	Kaarina	raunio, muinaisjäännös	202-422-1-22 (21,89 ha, josta maapinta- alaa 16,731 ha ja vesipinta-alaa 5,160 ha)	1	167 310	5	213	S
17.	132	Kärnäkosken linnoitus	Savitaipale	raunio, muinaisjäännös	739-432-1-101, 739-432-1-091	2	66 721	0	0	S
18.	147	Kärjäjäen kalmisto	Eura	muinaisjäännös	50-405-1-65	1	10 100	0	0	S
19.	130	Langinkosken keisarill. kalastusmaja	Kotka	museo, asunto	Ei kiinteistöjä	0	0	12	848	S
20.	160	Leväluhdan uhrilähde	Isokyrö	muinaisjäännös	152-409-1-18	1	300	0	0	S
21.	143	Liekosaaren röykkiökalmisto	Sastamala	muinaisjäännös	790-472-5-41	1	33 400	0	0	S
22.	168	Liikkalan vallit	Kouvola	raunio, muinaisjäännös	286-422-878-2	1	14 100	0		S
23.	148	Liiinmaan linnan alue	Eurajoki	muinaisjäännös	51-408-1-0	1	37 400	0	0	S
24.	202	Muistolan muinaisjäännös	Salo	muinaisjäännös	734-460-1-406	1	8 200	0	0	S
25.	x	Paltaniemen Keisaritali	Kajaani							E
26.	158	Pisamalahden linnavuori	Sulkava	muinaisjäännös	768-432-2-22	1	36 300	0	0	S
27.	155	Päivääniemen kalmisto	Lempäälä	muinaisjäännös	418-407-1-28	1	22 450	0	0	S
28.	126	Raaseporin linnanraunio	Raasepori	raunio, muinaisjäännös, kesäteatteri	710-474-1-52 määräala	1	172 500	5	114	S
29.	139	Rapolan muinaisjäännösalue	Valkea- koski	muinaisjäännös	908-448-3-105, 908-448-3-113 määräala	2	1 273 735	0	0	S
30.	203	Rautiosaari Hongikko kivikautinen asuinpaikka	Rovaniemi	muinaisjäännös	698-406-18-54	1	10 480		0	E
31.	151	Ristipellon kalmisto 50	Lieto	muinaisjäännös	423-446-1-23	1	1 200	0	0	S
32.	177	Sammalselän poroerotusaita	Inari	poroaita	Ei kiinteistöjä	0	0	0	0	E

33.	175	Savukosken Saarivaaran poroaita ja Kairalan kämpppä.	Savukoski	kämppä, poroaita	Ei kiinteistöjä	0		1	0	E
34.	173	Savukosken savottakämpät	Savukoski	kämppiä	Ei kiinteistöjä	0	0	6	0	E
35.	129	Seilin kirkko ja hautausmaa	Länsi- Turunmaa	rakennusmuisto- merkki, ent. hautausmaa	445-593-1-0, määräala	1	57 200	2	300	S
36.	131	Svartholma	Loviisa	saaria, raunio, muinaisjäännös	434-404-6-0	1	84 890	1	162	S
37.	149	Untamalan Myllymäki	Laitila	muinaisjäännös, pelto	400-441-6-82, määräala	1	33 670	0	0	S
38.	201	Vainiomäen kalmisto	Laitila	muinaisjäännös	400-410-23-6	1	30 770	0	0	S
39.	159	Vornan taistelun muistomerkki	Lieksa	muistomerkki	422-432-16-18	1	200	0	0	E
40.	125	Välimaa	Utsjoki	rakennusmuisto- merkki	890-401-13-5	1	17 320	6	116	S
						38	2 674 145	47	2 353	

Liite 7. Senaatti-kiinteistölle siirrettävät kiinteistökohteet; jaottelu pitkäaikaisilla sopimuksilla vuokrattaviin kohteisiin ja muihin kohteisiin

#	Tun- nus kiinteistö	Hallinnollinen kunta	Paikka- kunta	Käyttötarkoitus nimi / rakennus	Siirrettävät kiinteistöt	Kiint. kpl	Maa-alueet m2	Rak. lkm	Rak. Brm2	Strateginen/ ei-strat
1.	176 Ainola	Järvenpää	Järvenpää	museo, kahvila	186-401-1-897 (4,185 ha) ja 186-401-1-624 (3,094 ha)	2	72 790	5	681	S
2.	110 Alikartano/ Frugård	Mäntsälä	Mäntsälä	museo	505-409-5-550 (Alikartano – 1,786 ha), 505-409-5-299 (Nordenskiöldiska familjegraven – 0,108 ha)	2	18 940	4	639	S
3.	113 Cygnaeuksen galleria	Helsinki	Helsinki	museo, näyttelytila	91-9-199-17	1	2 400	2	305	S
4.	171 Hvitträsk	Kirkkonummi	Kirkkonummi	museo, ravintola ja asunto	257-404-1-2 (Marievik – 7,680 ha), 257-404-1-12 (Marievik II – 2,270 ha), 257-404-9-2 (Furunäs – 2,410 ha), 257-404-9-26 (Furunäsäng – 3,330 ha)	4	156 900	10	2 292	S
5.	105 Hämeen linna	Hämeenlinna	Hämeenlinna	rakennusmuistomerkki/nähtävyys, ravintola	109-430-11-0 määräala	1	32 070	3	7 070	S
6.	140 Hämeen linnan vankilamuseo	Hämeenlinna	Hämeenlinna	museo	109-430-11-0 määräala	1	14 920	5	4 277	S
7.	116 Kuusiston kartano	Kaarina	Kaarina	museo (suljettu)	202-422-5-10 (Kuusiston vanhakartano – 4,713 ha), 202-422-2-1 (Lepola – 0,630 ha)	2	53 430	4	654	S
8.	123 Lamminahon talo	Vaala	Vaala	museo	785-404-18-15	1	1 947 570	22	1 440	S
9.	111 Louhisaari	Masku	Masku	museo, asunto	481-520-1-16 (Louhisaaren kartanolinna – 19,41 ha, josta maa-pinta-alaa 11,42 ha vesipinta-alaa 7,99 ha) ja 481-520-1-43 (Myllymäki – 4,87 ha)	2	162 900	8	2 500	S
10.	134 Lyytikälän talo	Suomenlinna	Suomenlinna	museo	775-405-12-15	1	10 890	19	593	S
11.	128 Myllymäen torppa	Nummi-Pusula	Nummi-Pusula	rakennusmuistomerkki	444-529-3-49	1	141 360	17	451	S
12.	104 Olavinlinna	Savonlinna	Savonlinna	rakennusmuistomerkki/nähtävyys, ravintola	740-555-2-0	1	11 930	1	5 600	S
13.	108 Orimattilan keskusvarasto	Orimattila	Orimattila	varasto	560-409-22-6	1	80 710	5	10 888	S
14.	114 Paikkarin torppa	Lohja	Lohja	museo	444-467-1-8 (Paikkarin torppa – 7,6650 ha), 444-467-9-6 (Valkomäki – 1,50 ha)	2	91 650	10	588	S
15.	133 Piispa Henrikin muistohuone	Kokemäki	Kokemäki	rakennusmuistomerkki	271-461-878-1	1	3 250	1	61	S
16.	136 Runebergin koti	Porvoo	Porvoo	museo, asunto	638-3-39-4	1	1 890	2	631	S
17.	107 Tamminiemi	Helsinki	Helsinki	museo, vuokralla talonmiehen asunto	91-437-1-11	1	1 650	6	1 203	S
18.	127 Turun linna	Turku	Turku	museo/nähtävyys, makasiineja	853-514-3-2 (0,8506 ha). Makasiinit sijaitsevat Turun kaupungin omistamalla kiinteistöllä 853-514-3-0.	1	85 060	6	16 592	S
19.	122 Urajärven kartano	Asikkala	Asikkala	museo, kahvila	16-419-10-263 määräala.	1	214 676	15	2 607	S
20.	119 Yli-Lauroselaan talomuseo	Ilmajoki	Ilmajoki	museo, asunto	145-410-7-172, 145-410-4-181	2	7 980	10	1 263	S
						29	3 112 966	155	60 335	

Muut siirrettävät kohteet

#	Tun- nus kiinteistö	Hallinnollinen kunta	Paikka- kunta	Käyttötarkoitus nimi / rakennus	Siirrettävät kiinteistöt	Kiint. kpl	Maa-alueet m2	Rak. lkm	Rak. Brm2	Strateginen/ ei-strat
21.	117 Anjalan kartano	Kouvola	Kouvola	museo (suljettu), metsää ja peltoja	286-412-1-1942 (Anjalan koskitila - 21,26 ha), 286-412-1-1941 (Pöllinmäki - 5,00 ha), 286-412-1-1956 (Tammela - 0,20 ha)	3	264 600	6	1 007	E
22.	118 Koitsanlahden hovi	Parikkala	Parikkala	rakennusmuistomerkki	580-410-20-14	1	44 800	3	569	E
23.	174 Kotkaniemi	Luumäki	Luumäki	museo	441-462-4-19	1	159 630	9	713	E
24.	106 Merimuseo, Hylkysaari	Helsinki	Helsinki	saari, toimisto- ja työtiloja	91-432-4-2	1	36 800	14	3 422	E

25.	112	Pukkilan kartano	Kaarina	museo (suljettu)	202-506-1-100 (Pukkila – 1,286 ha), 202-506-1-51 (Pukkilan kartano – 3,900 ha)	2	51 860	8	1 347	E
26.	139	Rapolan kartano	Valkeakoski	rakennusmuistomerkki, asunto	908-448-3-113 määräala	1	3 140	17	2 657	E
27.	137	Sissola	Ilomantsi	museo, kokous- ja näyttelytila	146-420-10-32 (Museola – 0,080 ha), 146-420-10-75 (Sissosenpirtti – 0,760 ha)	2	840	6	240	E
28.	141	Strömforsin ruukin yläpaja	Loviisa	rakennusmuistomerkki/nähtävyys	Ei kiinteistöjä	0	0	1	363	E
29.	164	Suvannon koulu	Pelkosenniemi	asunto	Ei kiinteistöjä	0	0	3	342	E
30.	149	Untamalan arkeologiakeskus	Laitila	opastuskeskus	400-441-6-82, määräala	1	4 500	1	417	E
31.	144	Vartiokylän linnavuori	Helsinki	muinaisjäännös	91-419-1-41 ja -65 ja -184	3	11 060	0	0	E
32.	x	Honkavaaran vesimylly	Sotkamo	museomylly	Ei kiinteistöjä	0	0	1	0	E
33.	192	Huovilan tuulimylly	Vuolijoki	museomylly	Ei kiinteistöjä	0	0	1	0	E
34.	179	Huovilan vesimylly	Sotkamo	museomylly	Ei kiinteistöjä	0	0	1	0	E
35.	188	Karpalan vesimylly	Ristijärvi	museomylly	Ei kiinteistöjä	0	0	1	0	E
36.	180	Kiannan tuulimylly	Suomussalmi	museomylly	Ei kiinteistöjä	0	0	1	0	E
37.	200	Kissakosken vesimylly	Juankoski	museomylly	Ei kiinteistöjä	0	0	1	0	E
38.	190	Komulan vesimylly ja myllysauna	Hyrynsalmi	museomylly ja -sauna	Ei kiinteistöjä	0	0	2	0	E
39.	199	Lakiahon vesimylly	Sotkamo	museomylly	Ei kiinteistöjä	0	0	1	0	E
40.	193	Maijalan tuulimylly	Vuolijoki	museomylly	Ei kiinteistöjä	0	0	1	0	E
41.	191	Paasikosken vesimylly	Puolanka	museomylly	Ei kiinteistöjä	0	0	1	0	E
42.	x	Pirttivaaran vesimylly ja myllysauna	Suomussalmi	museomylly ja -sauna	Ei kiinteistöjä	0	0	2	0	E
43.	181	Pupon tuulimylly	Suomussalmi	museomylly	Ei kiinteistöjä	0	0	1	0	E
44.	182	Rekelän vesimylly	Suomussalmi	museomylly	Ei kiinteistöjä	0	0	1	0	E
45.	x	Rinnelehdon vesimylly ja myllysauna	Hyrynsalmi	museomylly ja -sauna	Ei kiinteistöjä	0	0	2	0	E
46.	187	Rinteen vesimylly ja myllysauna	Paltamo	museomylly ja -sauna	Ei kiinteistöjä	0	0	2	0	E
47.	184	Runtin vesimylly	Suomussalmi	museomylly	Ei kiinteistöjä	0	0	1	0	E
48.	x	Saunajärven vesimylly	Kuhmo	museomylly	Ei kiinteistöjä	0	0	1	0	E
49.	185	Vuonteenkosken vesimylly	Kuhmo	museomylly	Ei kiinteistöjä	0	0	1	0	E
						15	577 230	90	11 077	
Kaikki yhteensä:						44	3 690 196	245	71 412	

Eriävä mielipide Museoviraston kulttuurihistoriallisesti merkittävän kiinteistövarallisuuden omistamista ja hallinnoimisen järjestämistä selvittävän työryhmän muistioon

Työryhmän esityksen mukaan koko Museoviraston hallinnassa oleva kiinteistövarallisuus tulisi siirtää Metsähallituksen ja Senaatti-kiinteistöjen hallintaan 1.1.2014 lukien. Siirrettäviä omistuskokonaisuuksia on 87 kpl ja ne ovat keskenään hyvin erilaisia kokonaisuuksia, joista moneen sisältyy useita eri perustein suojeltavia ja eri tavoin hoidettavia osia.

Ennen siirtymisajankohtaa suoritettaville valmisteleville töille jäisi noin puoli vuotta aikaa. Kiireisimpiä, vuoden 2013 aikana suoritettavia toimia ovat ainakin

- ei-strategisten kohteiden tyhjentäminen irtaimesta ja niiden suojelutarpeiden arviointi sekä paikan päällä että luovutuslainsäädännön menettelyjen mukaisesti siten, että kohteet ovat heti sopivan luovutuksensaajan löytyessä luovutettavissa valtiolta;
- strategisten kohteiden sopimusten siirtäminen, yhteistyökumppanien kanssa neuvottelu ja sopimusten uusiminen vastaamaan muuttunutta kiinteistönhallintatilannetta (kohteissa on moninaisia yhteistyö- ja vuokrasopimuksia normaalien kiinteistöpalvelusopimusten lisäksi);
- Museoviraston ja Senaatti-kiinteistöjen välisten vuokrasopimusten neuvottelemisen yksilöllisesti 20 strategiseen kohteeseen – sopimuksia ei voi monistaa kohteiden erilaisuuden vuoksi.

Kiireisimpien toimien jälkeen luovutetaan suuria määriä tietoa ja aineistoa pitemmän ajan kuluessa, käydään yhdessä kohteita läpi hoidon kannalta ja käynnistetään uudet yhteistyömallit.

Hallinnansiirtokokonaisuus edellyttää Museovirastolta usean henkilön irrottamista lähes pelkästään ko. hanketta hoitamaan. Henkilöt ovat asian tuntevia vakinaisia virkamiehiä, joille on löydettävä sijaiset. Työryhmän mietinnössä kuvattujen henkilöstöleikkauksien jälkeen Museovirastossa ei ole mahdollista irrottaa virkamiehiä hoitamaan hankkeita ilman, että heidän varsinaisten työtehtäviensä hoitamiseen on ensin erillisillä resursseilla ja hyvissä ajoin perehdytetty toiset henkilöt, jotka eivät puolestaan ole pois muiden viraston tehtävien hoitamisesta. Samaan aikaan Museoviraston on vielä muutettava organisaationsa vastaamaan uutta, hallinnansiirtojen jälkeistä tilannetta.

Museoviraston kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kiinteistövarallisuuden hallinnan siirtäminen ja osittain luovuttaminen pois valtion omistuksesta on hanke, jota ei kannata toteuttaa tiukalla aikataululla hätäillen, vaan hallitusti ja riittävän resurssein. Mielestämme hallinnansiirrot tulee toteuttaa

- a) porrastetusti siten, että ei-strategiset kohteet ja Orimattilan keskusvarasto siirretään ensin ja strategiset kohteet myöhemmin tai, jos porrastaminen ei jostakin syystä ole suotavaa,
- b) kaikki kiinteistövarallisuus siirretään aikaisintaan 1.1.2015 lukien.

Helsingissä, 6.5.2013

Juhani Kostet

Ilari Kurri

Anita Hyvärinen

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä -sarjassa vuonna 2013 ilmestyneet

- 1 Selvitys Varastokirjaston yhdistämisestä
Kansalliskirjastoon
- 2 Monipuoliset ja sujuvat opintopolut.
Korkeakoulujen koulutusrakenteiden
kehittämistyöryhmän muistio

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Ministry of Education and Culture

Ministère de l'Éducation et de la culture

ISBN 978-952-263-206-7 (PDF)

ISSN-L 1799-0327

ISSN 1799-0335 (PDF)